

Ανοιχτοί Ορίζοντες
Αγγελιαφόρος Κωδικός: 1044
έτος ίδρυσης: 1900

Ιδιοκτησία: "Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών
Επιστημών"
Αστική Μη Κερδοσκοπική
Εταιρεία
Μ. Βόδα 28 & Σμύρνης 27,
10439 Αθήνα
www.jesuits.gr

Εκδότης - Διευθυντής: π. Θεόδωρος Κοντιδής

Συντακτική επιτροπή: π. Γαβριήλ Μαραγκός
π. Σεβαστιανός Φρέρης,
Ειρήνη Κουτελάκη.

Συνεργάτες: π. Μιχαήλ Ρούσσος,
Δανάη Αναγνωστοπούλου,
π. Δημήτριος Δαλέζιος,
Στέλλα Φωσκόλου.

Γραμματεία: Ειρήνη Κουτελάκη
Σμύρνης 27, 10439 Αθήνα
Τηλ. 210 8835911,
φαξ 210 8835914
e-mail: athensj@jesuites.com

Συνδρομές: Εσωτερικού 20 ευρώ
Εξωτερικού 30 ευρώ
Τιμή τεύχους 5 ευρώ.

Αντιπρόσωπος Σύρου: π. Αντ. Βουτσίνος
Αντιπρόσωπος Τίνου: κ. Στέλλα Φωσκόλου

Καλλιτεχνική επιμέλεια
& Εκτύπωση: www.male.gr

ISSN 1105-3216

3 EDITORIAL

4 ΤΟ ΘΕΜΑ: «Φιλεúσπλαχνοι óπως ο Πατέρας» «Merciful like the Father»

6 Μια φιλεúσπλαχνη Εκκλησία για έναν πληγωμένο κόσμο
A merciful Church for a wounded world

10 Ευσπλαχνία και θαύματα
Mercy and miracles

12 Ευσπλαχνία απέναντι στον εαυτό μας
Mercy to ourselves

13 Ευσπλαχνία και εξομóλoγηση. Πως εξομολογóμαστε.
Mercy and reconciliation. How to confess.

16 Συζήτηση με τον αρχιεπίσκοπο π. Σεβαστιανό
A discussion with Archbishop Rev. Sebastian

20 ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ SPIRITUAL LIFE

21 ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ: ΠΡΟΟΔΟΣ Ή ΟΠΙΣΘΟΔΡΟΜΙΣΗ; CIVIL SOLIDARITY PACT: PROGRESS OR SETBACK?

26 ΚΟΝΤΑ ΣΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ THE NEWS

30 ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ BOOK REVIEW

Φωτογραφία εξωφύλλου:
H επιστροφή του ασώτου υιού, Rembrandt 1662

π. Θεόδωρος Κοντίδης

Αγαπητοί αναγνώστες και συνδρομητές,

Είναι γνωστό ότι η οικονομική κρίση που ζούμε εδώ και μερικά χρόνια έχει φέρει σε μεγάλη δυσκολία τις εκδόσεις περιοδικών και βιβλίων. Το περιοδικό μας, οι *Ανοιχτοί Ορίζοντες*, δεν αποτελεί εξαίρεση. Εδώ και μερικά χρόνια προσπαθούμε να το κρατήσουμε, παρά τις οικονομικές δυσκολίες, και να το διατηρήσουμε σε υψηλό επίπεδο. Αλλά δεν είναι εύκολο. Αποφύγαμε την αύξηση του κόστους συνδρομής και δεν απλοποιήσαμε την έκδοση για να μειώσουμε τα έξοδα. Από το χρόνο αυτό, όμως, κάτω από πιεστικές συνθήκες, αναγκαζόμαστε να πάρουμε κάποια μέτρα. Οι σελίδες του τεύχους μειώνονται από 40 σε 32. Είναι ένα μέτρο που θα μειώσει τα έξοδά μας. Πιστεύουμε ότι το περιοδικό δεν θα αλλάξει φυσιογνωμία ούτε θα φτωχύνει. Θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε τα θέματά μας με τρόπο σωστό και συγκροτημένο και να τιμούμε τους συνδρομητές και τους αναγνώστες μας.

Το παρόν τεύχος είναι αφιερωμένο στην ευσπλαχνία και στο έκτακτο ιωβηλαίο έτος της ευσπλαχνίας που ανακήρυξε ο πάπας Φραγκίσκος. Παρουσιάζουμε το νόημα της ευσπλαχνίας σε βιβλικά και χριστιανικά πλαίσια, καθώς και το νόημα ενός έτους αφιερωμένου στην θεολογική αυτή αρετή, που είναι χαρακτηριστικό του Θεού στον οποίο πιστεύουμε. Έχουμε ανάγκη και εμείς, τόσο ως άτομα όσο και ως Εκκλησία, να ανανεωθούμε από την θεία ευσπλαχνία. Για μια καλύτερη και κοινή κατανόηση του θέματος δημοσιεύουμε το πρώτο άρθρο αυτού του τεύχους, το οποίο είναι καρπός συνεργασίας διαφόρων ευρωπαϊκών περιοδικών των Ιησουιτών.

Ένα δεύτερο θέμα είναι το σύμφωνο συμβίωσης και ο σχετικός νόμος που ψηφίστηκε στη χώρα μας και προκάλεσε ποικίλλες παρεμβάσεις και έντονα σχόλια. Δεν έγιναν όλα με ψύχραιμο και εποικοδομητικό τρόπο. Η δική μας προσπάθεια είναι να συνεισφέρουμε προς την κατεύθυνση της νηφάλιας αντιμετώπισης των πραγμάτων.

Είμαστε στην αρχή του 2016. Όλοι οι συνεργάτες του περιοδικού μας και εγώ ο ίδιος εύχομαι να είναι έτος ειρήνης, προόδου και ανανέωσης, για τον καθένα από εμάς και για όλη την τοπική μας Εκκλησία. Οι άνθρωποι να γίνουμε λιγότερο εγωιστές και πιο ευσπλαχνικοί.

Π. Θεόδωρος Κοντίδης
Διευθυντής ■

ΦΙΛΕΚΣΗΠΙΝΑΧΝΟΙ ΟΠΙΩΣ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

Επιμέλεια:
Ειρήνη Κουτελάκη

«Φιλεύσπλαχνοι όπως ο Πατέρας»

“ Το φετινό Ιωβηλαίο Έτος Ευσπλαχνίας βασίζεται σε ένα ιδιαίτερο θέμα, αυτό της ευσπλαχνίας. Η ευσπλαχνία είναι το κεντρικό χαρακτηριστικό της χριστιανικής πίστης και καλεί την Εκκλησία στην εσωτερική ενότητα και την αποστολή της. Το ρητό του Έτους Ευσπλαχνίας, "Φιλεύσπλαχνοι όπως ο Πατέρας", είναι μια πρόσκληση για όλους τους χριστιανούς να ακολουθήσουν το ευσπλαχνικό παράδειγμα του ουράνιου Πατέρα, που μας ζητάει να μην κρίνουμε και να μην καταδικάζουμε, αλλά να συγχωρούμε και να προσφέρουμε αγάπη και συγχώρηση πάντα. ”

I.

Μια φιλεύσπλαχνη Εκκλησία για έναν πληγωμένο κόσμο

Τα έργα ευσπλαχνίας να είναι η απάντησή μας
στις ανάγκες του πληγωμένου κόσμου μας.

Για να παρουσιάσουμε το Ιωβηλαίο Έτος Ευσπλαχνίας, θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε τρία γεγονότα. Λίγες μέρες μετά την εκλογή του ως πάπας, ο Jorge Mario Bergoglio είπε ότι διάβαζε το βιβλίο του καρδινάλιου Kasper: Ο πυρήνας του Ευαγγελίου και το κλειδί της χριστιανικής ζωής (*The Core of the Gospel and the Key to Christian Life*), και τόνισε: «Μου έκανε τόσο καλό εκείνο το βιβλίο, τόσο πολύ καλό!». Λίγοι θα μπορούσαν τότε να φανταστούν τη σημασία αυτού του θέματος για τη θητεία του ως ποντίφικα. Εκείνη την εποχή η σημασία του επισκοπικού εμβλήματός του: «*Τον σπλαχνίστηκε και τον διάλεξε*» (*Miserando atque eligendo*), δεν ήταν γνωστή. Αυτό το ρητό το εξήγησε ο ίδιος ο πάπας Φραγκίσκος στη συνέντευξή του με τον Antonio Spadaro: «Νομίζω ότι ο λατινικός τύπος *miserando* είναι αδύνατον να μεταφραστεί τόσο στα ιταλικά όσο και στα ισπανικά. Μου αρέσει να το μεταφράσω με μια άλλη λέξη που δεν υπάρχει: «ευσπλαχνίζοντας». Το τρίτο παράδειγμα έρχεται από την ίδια εκείνη συνέντευξη, στην οποία ο πάπας Φραγκίσκος δήλωσε με σαφήνεια ότι «εκείνο που η Εκκλησία χρειάζεται σήμερα είναι η ικανότητα να θεραπεύει τις πληγές και να ζεσταίνει τις καρδιές των πιστών. Χρειάζεται προσέγγιση, εγγύτητα. Βλέπω την Εκκλησία σαν ένα υπαίθριο νοσοκομείο μετά τη μάχη».

Μια φιλεύσπλαχνη καρδιά

Δεν εκπλήσσει, λοιπόν, το γεγονός ότι η ευσπλαχνία αναδείχθηκε σε κεντρικό θέμα της διδασκαλίας (*magisterium*) του πάπα Φραγκίσκου και θέμα του Ιωβηλαίου Έτους. Φυσικά, η ευσπλαχνία βρίσκεται στον πυρήνα της βιβλικής Αποκάλυψης, γιατί βρίσκεται στην καρδιά του Θεού. Από θεολογική και ανθρωπολογική άποψη, ο άγιος Θωμάς Ακινάτης θεωρούσε ότι «η ευσπλαχνία προς τον πλησίον μας, που βρίσκονται σε ανάγκη, είναι η υψηλότερη αρετή των ανθρώπων». Υπογραμμίζει επίσης ότι η ευσπλαχνία είναι και συναίσθημα και δράση ταυτοχρόνως. (S T, II-II, q. 30, a. 4)

Το Ιωβηλαίο Έτος Ευσπλαχνίας άρχισε στις 8 Δεκεμβρίου, εορτή της Αμιάντου Συλλήψεως, μια ημερομηνία που επιλέχθηκε «εξαιτίας του πολυσήμαντου νοήματός της στην πρόσφατη ιστορία της Εκκλησίας». Ξεκίνησε με το άνοιγμα της Θύρας Ευσπλαχνίας, κατά την πεντηκοστή επέτειο της λήξης της Δεύτερης Οικουμενικής Συνόδου του Βατικανού. Η σύνοδος αυτή έδωσε συνέχεια στην έκκληση του πάπα Ιωάννη ΚΓ': «Ανοίξτε διάπλατα τα παράθυρα της Εκκλησίας και αφήστε τον καθαρό αέρα του Αγίου Πνεύματος να φυσήξει». Στο έγγραφο «*Η χαρά του Ευαγγελίου*» (*Evangelii Gaudium*), βρίσκου-

με την προτροπή να είμαστε μια ανοιχτή Εκκλησία, αφού «μια Εκκλησία που προοδεύει είναι μια Εκκλησία με πόρτες ανοιχτές» (EG 46). Όταν ανοίγουμε την καρδιά και τη ζωή μας προς τους άλλους, τότε δείχνουμε ευσπλαχνία.

Δεν υπάρχει αντίθεση ανάμεσα στην ευσπλαχνία και την αλήθεια και δεν πρόκειται για δυο αντίθετες στάσεις της Εκκλησίας. Επίσης, δεν υπάρχει αντίφαση ανάμεσα στον πάπα Φραγκίσκο και τους προκατόχους του. Ας κοιτάξουμε, για παράδειγμα, την εγκύκλιο του πάπα Βενέδικτου ΙΣΤ΄: Αγάπη εν Αληθεία (Caritas in Veritate) ή του πάπα Ιωάννη Παύλου Β΄: Πλούσιος σε έλεος (Dives in Misericordia).

Ευσπλαχνία εντός της Εκκλησίας

Οδογματικός συνοδικός όρος της Συνόδου με θέμα την Εκκλησία, Το Φως των Εθνών, δηλώνει: «Ο Χριστός εστάλη από

τον Πατέρα 'για να φέρει τα καλά νέα στους φτωχούς, να θεραπεύσει τους συντετριμμένους στην καρδιά, να αναζητήσει και να σώσει ό,τι χάθηκε'. Παρομοίως, η Εκκλησία αγκαλιάζει με αγάπη όλους όσους έχουν πληγεί από τον ανθρώπινο πόνο. Στους φτωχούς και συντετριμμένους βλέπει την εικόνα του φτωχού και πάσχοντος Ιδρυτή της. Κάνει ό,τι μπορεί για να ανακουφίσει τον πόνο τους και μέσω αυτών αγωνίζεται να υπηρετήσει τον Χριστό» (LG 8). Αυτή η αρχή καθοδηγεί την πράξη και τη συμπεριφορά της Εκκλησίας σε ποικίλες περιστάσεις. Πράγματι, η Εκκλησία οφείλει να είναι μια «όαση ευσπλαχνίας». Όχι η Εκκλησία γενικά και αόριστα, αλλά όλες «οι ενορίες, οι κοινότητες, οι ενώσεις και τα κινήματα, με μια λέξη, όλοι οι χριστιανοί» (Το Πρόσωπο της Ευσπλαχνίας - Misericordiae Vultus 12).

Ας αναφέρουμε δύο λεπτά και σημαντικά ζητήματα πρακτικής εφαρμογής αυτής της αρχής. Όπως είναι γνωστό πλέον, ο πά-

Ελ Γκρέκο «Η θεραπεία του τυφλού» 1578

πας Φραγκίσκος αποφάσισε «να παραχωρήσει σε όλους τους ιερείς, για το Ιωβηλαίο Έτος Ευσπλαχνίας, τη διακριτική ευχέρεια να συγχωρούν την αμαρτία της έκτρωσης σε εκείνους που την έχουν διαπράξει και σε εκείνους που, με συντετριμμένη καρδιά, αναζητούν τη συγχώρηση» (επιστολή στον Αρχιεπίσκοπο Fisichella, 1 Σεπτεμβρίου 2015). Φυσικά, αυτό δεν αρνείται την «τραγωδία της έκτρωσης», η οποία είναι «βαθύτατα άδικη». Αλλά, συνεχίζει ο πάπας, «η υποδοχή του αμαρτωλού ανθρώπου μπορεί να συνδυαστεί με λόγια που εξηγούν τη σοβαρότητα της αμαρτίας που διαπράχθηκε. Παράλληλα, υποδεικνύει έναν δρόμο αυθεντικής μεταστροφής, μέσω της οποίας μπορεί κανείς να λάβει την αληθινή και γενναιόδωρη συγχώρηση του Πατέρα, ο οποίος μας ανανεώνει όλους με την παρουσία του». Η αγάπη του Θεού δεν είναι αυστηρή, ούτε όμως επιτρέπει αδιάφορα τα πάντα. Συνεπώς, το ίδιο ισχύει και για τη φιλεύσπλαχνη Πράξη της Εκκλησίας.

Κάτι παρόμοιο μπορούμε να πούμε σχετικά με ένα δεύτερο παράδειγμα, που αφορά τις πολύμορφες καταστάσεις σχετικά με την οικογένεια, με τις αποτυχίες της, τον πόνο της, τις εύθραυστες ισορροπίες της και τα αδιέξοδά της. Η Εκκλησία, ως Μητέρα, ανα-

Η θεραπεία του παραλυτικού στην Καπερναούμ

γνωρίζει την ανάγκη για φιλεύσπλαχνη ποιμαντική φροντίδα σε διάφορες καταστάσεις όπως: ζευγάρια παντρεμένα με πολιτικό γάμο ή που συζούν, πληγωμένες οικογένειες, μονογονεϊκές οικογένειες, διαζευγμένους, ξαναπαντρεμένους και μη, άτομα με ομοφυλοφιλικό προσανατολισμό. Η ευσπλαχνία του Θεού χρειάζεται να εμποτίσει την Εκκλησία του Χριστού και αυτή να δείξει την αγάπη μέσα στην αλήθεια με απτό και πειστικό τρόπο για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις.

Ευσπλαχνία προς τον κόσμο

Ο συνοδικός όρος *Το Φως των Εθνών* (*Lumen Gentium*) αναφέρεται στη φύση της Εκκλησίας. Επίσης, ένα άλλο σπουδαίο έγγραφο της Συνόδου, ο ποιμαντικός συνοδικός όρος *Χαρά και Ελπίδα* (*Gaudium et Spes*), αναφέρεται στη σχέση της Εκκλησίας με τον κόσμο, στην εξωστρεφή διάστασή της. Η ευσπλαχνία είναι το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της ζωής της Εκκλησίας και των σχέσεων της με τον κόσμο. Επίσης, η ευσπλαχνία είναι και το κεντρικό νόημα της ιεραποστολικής δραστηριότητας της Εκκλησίας, αφού κάθε ανθρώπινη πραγματικότητα, αλλά και η κοινωνία συνολικά, ενεργοποιούνται από την αγάπη του Θεού και προσανατολίζονται προς αυτήν. «Ο Θεός ο Κύριος είναι ο προορισμός της ανθρώπινης ιστορίας, το περιεχόμενο των οραμάτων της ιστορίας και του πολιτισμού, το κέντρο του ανθρώπινου αγώνα, η χαρά κάθε καρδιάς και η απάντηση σε όλες τις επιθυμίες της» (GS 45).

Οι γνωστές πρώτες φράσεις του Χαρά και Ελπίδα έρχονται τώρα στην καρδιά και το μυαλό μας: «Οι χαρές και οι ελπίδες, οι θλίψεις και τα άγχη των ανθρώπων αυτής της εποχής, ιδιαίτερα των φτωχών και των καθ' οιονδήποτε τρόπο πονεμένων, είναι οι χαρές και οι ελπίδες, οι θλίψεις και τα άγχη των μαθητών του Χριστού. Πράγματι, οτιδήποτε αυθεντικά ανθρώπινο βρίσκει ανταπόκριση

στην καρδιά τους». Τώρα, πώς άραγε εφαρμόζεται αυτό το μήνυμα στον σημερινό κόσμο; Σίγουρα φανερώνει δύσκολες καταστάσεις, ιδιαίτερα σ' αυτήν την «κοινωνία του αποκλεισμού» στην οποία ζούμε.

Αυτό το σημείωμα είναι αποτέλεσμα συνεργασίας διαφόρων ευρωπαϊκών περιοδικών των Ιησουιτών. Είναι προφανές ότι η Ευρώπη αντιμετωπίζει τώρα μια πολύμορφη κρίση με μεγάλες προκλήσεις, δηλαδή, την προσφυγική, την ανθρωπιστική, την πολιτική κρίση. Τι έχει να πει η ευσπλαχνία σ' αυτή την κατάσταση; Ο πάπας μιλάει συχνά για αυτό το ζήτημα, όπως και στο πρόσφατο μήνυμά του για την Παγκόσμια Ημέρα Μεταναστών και Προσφύγων. Εκεί, δίνει μια απάντηση ευσπλαχνίας σ' αυτή την πιεστική πρόκληση. Αν είμαστε ειλικρινείς με τον εαυτό μας και την πραγματικότητα, θα αναγνωρίσουμε ότι «το Ευαγγέλιο της ευσπλαχνίας προβληματίζει τη συνειδησή μας. Δεν μας επιτρέπει να θεωρούμε τα δεινά των άλλων ως κάτι φυσικό. Υποδεικνύει έναν τρόπο απάντησης ο οποίος, ριζωμένος στις θεολογικές αρετές της πίστης, της ελπίδας και της ευσπλαχνίας, εκφράζεται με έργα πνευματικής και υλικής ευσπλαχνίας». Λοιπόν, πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την παρούσα προσφυγική κρίση με ευαγγελικό τρόπο;

Από τη μια πλευρά, αναγνωρίζουμε ανεπιφύλακτα την άμεση και γενναιοδωρή απάντηση μεγάλου αριθμού ανθρώπων, οικογενειών, κοινοτήτων και λαϊκών οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών. Η αλληλεγγύη πηγάζει από ευσπλαχνικές καρδιές. Αντί να αντιδράσουν με φόβο ή εγωισμό, οι περισσότερες ευρωπαϊκές κοινωνίες απάντησαν με την καρδιά τους, φέρνοντας στο προσκήνιο τις χριστιανικές καταβολές τους, που συχνά παραβλέπονται ή απορρίπτονται. Από την άλλη πλευρά, πρέπει να πούμε ότι αυτός ο τρόπος προσωπικής απάντησης, παρόλο που είναι απαραίτητος, είναι ανεπαρκής. Η χριστιανική αγάπη έχει και μια

πολιτική διάσταση. Η ευσπλαχνία πρέπει να ενσωματωθεί στη νομική σφαίρα. Ιδιαίτερα όταν αναφερόμαστε σε πρόσφυγες, όπως σ' αυτή την περίπτωση, η διεθνής νομοθεσία πρέπει να εφαρμόζεται, έχοντας υπόψη την δεσμευτική πλευρά των διεθνών συμβάσεων. Η βοήθεια προς πρόσφυγες πολέμου δεν είναι προαιρετική απόφαση για ορισμένους πολιτικούς. Είναι μια απαίτηση των διεθνών κανόνων και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι οι επείγουσες ανθρωπιστικές βοήθειες δεν μπορούν να επισκιάζουν την ανάγκη για εγχώρια μακροχρόνια προγράμματα ενσωμάτωσης και τη σοβαρή δέσμευση για ειρηνευτικές διαδικασίες, με σκοπό τη λήξη των πολέμων στις χώρες προέλευσης των προσφύγων.

Συμπέρασμα

Το έγγραφο «Το Πρόσωπο της Ευσπλαχνίας» είναι μια πρόσκληση να γίνουμε «φιλεύσπλαχνοι όπως ο Πατέρας». Όπως ο πατέρας στην παραβολή του ασώτου αναζητούσε αδιάκοπα το γιο του, έτσι κι εμείς οφείλουμε να παρακολουθούμε τους αδελφούς μας, να προσέχουμε την κατάσταση και τις ανάγκες τους, να ανακαλύπτουμε τα πρόσωπά τους, να αναγνωρίζουμε την κοινή ανθρωπιά μας. Όπως έχει τονίσει ο φιλόσοφος Emmanuel Lévinas, το πρόσωπο του άλλου δημιουργεί μια ηθική υποχρέωση: «Το πρόσωπο μου μιλάει και, επομένως, με καλεί σε μια σχέση... το πρόσωπο ανοίγει τον πρωταρχικό λόγο, του οποίου το πρώτο νόημα είναι η ηθική υποχρέωση» (*Totality and Infinity*, 198. 201). Σύμφωνα με μια ηθική και χριστιανική στάση, απαντάμε σ' αυτό το κάλεσμα βοηθώντας τον άλλο σε σχέση με τις ανάγκες του. Ο άγιος Ιγνάτιος τόνιζε: «Η αγάπη φαίνεται περισσότερο στα έργα παρά στα λόγια» (*Πνευματικές Ασκήσεις*, 230). Τα έργα ευσπλαχνίας είναι η απάντησή μας στο κάλεσμα του πληγωμένου κόσμου μας.

III. Ευσπλαχνία και θαύματα του π. Pierre Gibert

Ο Ιησούς θεράπευσε πολλούς ανθρώπους από φυσικά και ηθικά δεινά. Ήταν ευαίσθητος στον πόνο των ανθρώπων. Τα θαύματα του Ιησού δεν φανερώνουν την ευσπλαχνία του Θεού;

Ναι. Ο Ιησούς γιάτρευε κάθε αρρώστια και κάθε αδυναμία (Μτ 9,35). Πρέπει να τονίσουμε αυτή την στάση του Ιησού. Δεν πρόκειται αρχικά για αμαρτία ή για σφάλμα ή για κάποια ευθύνη ή ενοχή. Πρόκειται για πόνο ηθικό, φυσικό, ψυχικό, κοινωνικό. Ο Ιησούς θεραπεύει τον πόνο. Ο Ιησούς θεραπεύει γιατί αντιλαμβάνεται το βάρος του πόνου και ανακουφίζει το γρηγορότερο αυτόν που παρουσιάζεται μπροστά του με τα βάρη, φυσικά ή ηθικά που σηκώνει. Έτσι πρέπει να καταλάβουμε τα θαύματα που πραγματοποιεί. Είναι ένα σημάδι ευσπλαχνίας και δύναμης.

Δεν βλέπουμε εδώ την θεϊκή δύναμη;

Όχι τόσο γρήγορα! Ίσως είναι περίεργο για μας, αλλά την εποχή εκείνη στην Παλαιστίνη και σε όλη την γύρω περιοχή το θαύμα δεν ήταν κάτι τόσο εξαιρετικό όσο είναι για μας σήμερα. Ορισμένες φορές φαίνεται μάλιστα να είναι κάτι σύνηθες.

Εδώ και κάποια χρόνια οι ιστορικοί το αναγνωρίζουν και το λαβαίνουν υπόψη τους. Αναφέρονται θαύματα όχι μόνο στους Εβραίους, αλλά και στους ειδωλολάτρες. Θαύματα αποδίδονται και στο Ρωμαίο αυτοκράτορα τον Βεσπασσιανό. Το πιο περίεργο είναι ότι αναφέρεται ένας τυφλός που θεραπεύτηκε γιατί έπλυσε το πρόσωπό του κατόπιν εντολής του αυτοκράτο-

«Η θεραπεία του τυφλού Βαρτιμαίου»
Johann Heinrich Stoeber, 1861

ρα. Την ίδια εποχή κυκλοφορούν αφηγήσεις θαυμάτων που αποδίδονται σε ραββίνους. Ορισμένα μοιάζουν με τα θαύματα του Ιησού.

Υπάρχουν και θαύματα στην Παλαιά Διαθήκη;

Στην πραγματικότητα όχι και πολλά. Πέρα από το θαύμα του Ηλία και του Ελισσαίου (Α' Βασιλέων 17 και εξής) που είναι το πιο γνωστό, μερικά ακόμη θαύματα όπως ο γάιδαρος του Βαλαάμ που μιλάει, (Αριθμοί 22) λίγα είναι τα θαύματα που αναφέρονται στην Παλαιά Διαθήκη. Γι' αυτό από τον 3 π.Χ. αιώνα υπάρχει μια φιλολογία για θαύματα στη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου.

Τι είναι λοιπόν τα θαύματα του Ιησού;

Δεν συμπίπτουν ακριβώς με αυτά που βλέπουμε στους Έλληνες ή στους Ρωμαίους ή

στους Εβραίους, ακόμη και αν μερικές φορές υπάρχουν ομοιότητες. Γιατί είναι αδύνατο ή τουλάχιστον δύσκολο να δούμε σε αυτά πράξεις ή κίνητρα ευσπλαχνίας. Οι αφηγήσεις σκοπεύουν κυρίως να τονίσουν τη δύναμη του θαυματουργού. Όλοι αυτοί κάνουν θαύματα λιγότερο ή περισσότερο εντυπωσιακά για τη δόξα. Ο σκοπός είναι ο θαυμασμός για τις δυνάμεις αυτών των δασκάλων, όποιες κι αν είναι οι ηθικές τους αξίες. Δεν υπάρχει τίποτε τέτοιο στα ευαγγέλια. Τις περισσότερες φορές η στάση των ανθρώπων είναι διστακτική. Συχνά εκπλήσσονται και θαυμάζουν. Αλλά ο Χριστός δεν ζητά αυτό. Αυτό οι ευαγγελιστές το κατάλαβαν καλά. Πολλές φορές σημειώνουν ότι ο Ιησούς ζητά από τον ευεργετηθέντα ή τους αυτόπτες μάρτυρες να σωπάσουν και να μην πουν τίποτε, όπως συμβαίνει στη θεραπεία της κόρης του αρχισυνάγωγου.

(Μκ5) ⁴³Ο Ιησούς όμως τους έδωσε αυστηρή παραγγελία να μην το μάθει κανείς αυτό και είτε να δώσουν στο κορίτσι να φάει.

Ή στον λεπρό που θεραπεύτηκε:

(Μάρκος 1) ⁴⁴Ο Ιησούς του είπε: «Πρόσεξε μην πεις τίποτε σε κανέναν. Πήγαινε όμως να δείξεις τον εαυτό σου στον ιερέα, και πρόσφερε για το καθαρισμό σου ό,τι έχει καθορίσει ο Μωυσής, για να τους αποδείξεις ότι θεραπεύτηκε».

Γιατί γίνονται θαύματα αν πρέπει να αποσιωπηθούν;

Γιατί είναι έργα ευσπλαχνίας! Είναι η κατ' εξοχήν ευσπλαχνία! Ο Χριστός δεν θέλει καθόλου να δώσει απόδειξη της δυνάμει του για να τον ακούσουν και να τον ακολουθήσουν. Θέλει να βοηθήσει ανθρώπους που υποφέρουν. Με αυτόν τον τρόπο, ο Χριστός φανερώνει την ευσπλαχνία του. Μια ευσπλαχνία που δεν συνίσταται μόνο στη άφεση των αμαρτιών, αλλά είναι και θεραπεία και ανακούφιση από τον πόνο. Οι ευεργετούμενοι πρέπει να αναγνωρίσουν τη δύναμη του Θεού και να μεταστραφούν.

Όχι μόνο δεν διαχωρίζουμε τα θαύματα από το κήρυγμα του Ιησού, αλλά πρέπει να καταλάβουμε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, ιδιαί-

τερα στο ευαγγέλιο του Ιωάννη, το θαύμα γίνεται θέμα συζήτησης, αντιπαράθεσης, πολεμικής. Ας θυμηθούμε την περίπτωση του εκ γενετής τυφλού (Ιωάννης 9). Αρχικά, οι άνθρωποι αντιδρούν με την νοοτροπία της εποχής. Μια αρρώστια, ένα κακό, μια δοκιμασία οφείλεται σε κάποια αμαρτία, σε κάποιο σφάλμα προσωπικό ή των γονέων, είναι σημάδι θείας τιμωρίας. Ο Χριστός το αρνείται αυτό. Αλλά και εξηγεί αμέσως: το θαύμα γίνεται για να φανερωθούν σε αυτόν τον άνθρωπο τα έργα του Θεού.

(Ιω 9) 30 Ιησούς απάντησε: «Ούτε αυτός αμάρτησε ούτε οι γονείς του, αλλά γεννήθηκε τυφλός για να φανερωθεί η δύναμη των έργων του Θεού πάνω σε αυτόν».

Αν, λοιπόν, ο Θεός έρχεται στο προσκήνιο, μετά από όλα όσα είπαμε για την ευσπλαχνία, πώς να μην αναγνωρίσουμε το έργο του Θεού; Κι όμως, πολλοί θα αρνηθούν να το κάνουν.

Είναι λοιπόν σχετική η δύναμη των θαυμάτων στα ευαγγέλια;

Θα έλεγα ότι πρέπει να δούμε τα όριά τους, τόσο σχετικά με τη θέση που κατέχουν στο όλο έργο του Χριστού, όσο και σχετικά με το κήρυγμά του, αλλά και με όλη τη ζωή του.

Το θαύμα του Χριστού είναι έργο ευσπλαχνίας και ευσπλαχνίας εκ μέρους του Θεού. Όποια κι αν ήταν η αντίληψη του κόσμου τότε για τα θαύματα -ένα έκτακτο φυσιολογικό γεγονός θα λέγαμε- το βασικό ήταν το νόημα που είχε. Στην περίπτωση μας, αν τα θαύματα φανερώνουν την ευσπλαχνία του Χριστού (που με τη σειρά της φανερώνει την ευσπλαχνία του Θεού) αυτό προέρχεται από τη διδασκαλία που θέλουν να μας δώσουν οι ευαγγελιστές. Γι' αυτό οι ευαγγελικές αφηγήσεις θαυμάτων είναι τελείως διαφορετικές από άλλες αφηγήσεις θαυμάτων εκείνης της εποχής, όχι μόνο των ειδωλολατρών, αλλά και των εβραίων ραβίνων, όπου δεν υπάρχει θέμα ευσπλαχνίας.

Από το υπό δημοσίευση βιβλίο του "Qu'est-ce que la miséricorde?"

III. Ευσπλαχνία απέναντι στον εαυτό μας

Άγιος Φραγκίσκος ντε Σαλ (1567 - 1622) Επίσκοπος Γενεύης

Ο άγιος Φραγκίσκος Ντε Σαλ είναι γνωστός ως ένθερμος ιεροκήρυκας, βαθύς θεολόγος και σοφός πνευματικός καθοδηγητής. Ως επίσκοπος έζησε στην πόλη Ανσύ κοντά στη Γενεύη, καθώς στη Γενεύη επικρατούσε ο καλβινισμός. Στην εποχή του γνώρισε μεγάλη εκτίμηση και υπήρξε σύμβουλος πολλών ηγεμόνων και βασιλέων. Έζησε σε μια περιοχή όπου υπήρχε σκληρός ανταγωνισμός μεταξύ Καθολικών και Καλβινιστών. Ο άγιος Φραγκίσκος εργάστηκε ακούραστα με τις ομιλίες του και τα γραπτά του για να επαναφέρει στην Εκκλησία όσους είχαν ακολουθήσει τον Καλβίνο. Σε αντίθεση με πολλούς, δεν χρησιμοποίησε βία, αλλά πειθώ και ευσπλαχνία. Έγραφε:

«Με την ευσπλαχνία θα γκρεμίσουμε τα τείχη της Γενεύης, με την ευσπλαχνία πρέπει να εισβάλλουμε, με την ευσπλαχνία πρέπει να την σκεπάσουμε... Δεν σας προτείνω ούτε τα σίδερα, ούτε το μπαρούτι, που η μυρωδιά του θυμίζει τη φωτιά της κόλασης... Με τον ίδιο μας τον εαυτό πρέπει να απωθήσουμε τον εχθρό... με το παράδειγμα και την αγιότητα της ζωής μας. Πρέπει να γκρεμίσουμε τα τείχη της Γενεύης με την διάπυρη προσευχή μας και να επιτεθούμε με την αδελφική αγάπη».

Δεν ήταν πάντα δυνατό για τον άγιο Φραγκίσκο να μετακινείται και να κηρύττει όπου θα ήθελε. Γι αυτό τύπωνε τα κηρύγματά του και τα διέδιδε. Είναι από τους πρώτους που χρησιμοποίησαν τον περιοδικό τύπο.

Στο σημαντικό έργο του «Εισαγωγή στην ευσεβή ζωή», απευθύνεται σε μια φανταστική του μαθήτριά, την Φιλοθέα, για να την καθοδηγήσει. Από το βιβλίο είναι και τα παρακάτω λόγια με θέμα την ευσπλαχνία προς τον ίδιο μας τον εαυτό. Γιατί η υπεροπτική κατάκριση που έχουμε για τους άλλους στρέφεται πάντα και ενάντια στον εαυτό μας, με αποτέλεσμα να βασανίζομαστε και να χάνουμε το δρόμο μας.

Μια καλή πρακτική της ευσπλαχνίας που μας

χρειάζεται είναι η ευσπλαχνία προς τον ίδιο μας τον εαυτό. Δηλαδή, να μην πεισμώνουμε εναντίον του εαυτού μας ούτε εναντίον των ελαττωμάτων μας. Ακόμη και αν είναι λογικό να στεναχωριόμαστε και να λυπούμαστε όταν σφάλουμε, δεν πρέπει, ωστόσο, να απογοητευόμαστε με οργή, με πείσμα ή με πίκρα. Κάνουν μεγάλο σφάλμα αυτοί που θυμώνουν επειδή έπεσαν στο ελάττωμα του θυμού και θυμώνουν μια δεύτερη φορά επειδή είχαν την αδυναμία να θυμώσουν, λυπούνται γιατί λυπήθηκαν, πεισμώνουν γιατί πείσμωνσαν. Έτσι κρατάνε την καρδιά τους μέσα στην οργή και την απογοήτευση. Αυτή η οργή και το πείσμα ενάντια στον εαυτό μας οφείλονται στον εγωισμό μας, που τaráζεται όταν βλέπει ότι είμαστε αδύναμοι και ατελείς.

Πρέπει, λοιπόν, να απορρίπτουμε τα σφάλματά μας με τρόπο ήρεμο, σταθερό και σίγουρο. Ο δικαστής τιμωρεί καλύτερα τους κακούς με αποφάσεις λογικές και ψύχραιμες, παρά όταν ενεργεί παρορμητικά και με πάθος. Γιατί, όταν τιμωρεί με πάθος δεν τιμωρεί τα σφάλματα γι' αυτό που πραγματικά είναι, αλλά σύμφωνα με τον εαυτό του. Γι' αυτό, διορθώνουμε καλύτερα τον εαυτό μας με μετάνοια ήρεμη και σταθερή, παρά με μετάνοια πικρή και οργισμένη. Γιατί, αυτές οι μετάνοιες με οργή δεν γίνονται ανάλογα με την αληθινή σοβαρότητα των σφαλμάτων, αλλά σύμφωνα με το συναισθηματισμό μας.

...

Ανορθώστε, λοιπόν, τον εσωτερικό σας άνθρωπο, όταν πέσει, με απαλότητα, με μεγάλη ταπεινότητα μπροστά στο Θεό, αναγνωρίζοντας την αδυναμία σας, χωρίς να εκπλήσσεσθε για την πτώση σας. Γιατί δεν είναι περίεργο που η αδυναμία είναι αδύνατη, η αρρώστια άρρωστη, η αθλιότητα άθλια. Απορρίψτε, όμως, με όλη σας τη δύναμη την προσβολή στον Θεό και με μεγάλο κουράγιο και εμπιστοσύνη στην ευσπλαχνία του, ξαναπάρτε το δρόμο της αρετής που είχατε αφήσει.

IV. Ευσπλαχνία και εξομολόγηση Πως να εξομολογούμαστε;

Μια πρόταση του καρδινάλιου Carlo M. Martini

Αν θέλω να κάνω εδώ μια ποιμαντική μελέτη, αλλά απλώς μια πρόταση σε εκείνους που ίσως, κάποια δεδομένη στιγμή, αράϊωσαν σταδιακά τις εξομολογήσεις τους, χωρίς να καταφέρουν να αναλύσουν το γιατί, και αδυνατούν να ξεκινήσουν εκ νέου μια τυπική πρακτική, εξαιτίας κάποιας εσωτερικής δυσφορίας. Θα ήθελα να προτείνω μια υπόδειξη, μόνο και μόνο επειδή σ' εμένα φάνηκε χρήσιμη. Ο καθένας προσφέρει το θετικό που βίωσε. Αναρωτήθηκα, ή ο Κύριος με ενέπνευσε να ρωτήσω, όταν με βάραινε μια σύνομη και βιαστική εξομολόγηση, γιατί να μην προσπαθήσω να την κάνω λιγότερο βιαστική και με περισσότερη ηρεμία. Αυτό μοιάζει με παράδοξο, αλλά κάποιες φορές, ακό-

μα και τα παράδοξα βοηθούν να βγούμε από αδιέξοδες καταστάσεις. Λοιπόν, με τη βοήθεια κάποιου άλλου, πέρασα από την εξομολόγηση σε αυτό που θα ονόμαζα έναν διάλογο μετανοίας.

Μου φαίνεται ότι πρόκειται πρώτα απ' όλα για έναν διάλογο με έναν αδελφό που αντιπροσωπεύει την Εκκλησία, δηλαδή έναν ιερέα, στον οποίο βλέπω έναν άμεσο αντιπρόσωπο του Θεού. Έναν διάλογο που γίνεται καθώς *προσευχόμαστε μαζί*, στον οποίο παρουσιάζω αυτό που αισθάνομαι μέσα μου, αυτή τη στιγμή: παρουσιάζομαι έτσι ακριβώς όπως είμαι, μπροστά στην Εκκλησία και μπροστά στον Θεό.

Ξύλινο γλυπτό στο παρεκκλήσι της Notre-Dame de La Houssaye «Ο καλός ληστής»

Αναγνωρίζω αυτό που μου δίνει χαρά

Κατά την άποψή μου, αυτός ο διάλογος έχει κατ' ουσίαν δύο μέρη: Το πρώτο που αποκαλώ “*confessio laudis*”, δηλαδή εξομολόγηση σύμφωνα με την αρχική έννοια του όρου. Και εκεί επίσης, μπορούμε να ξεκινήσουμε από ένα παράδοξο: αν κάθε φορά είναι τόσο οδυνηρό και τόσο δύσκολο να πω τις αμαρτίες μου, γιατί να μην αρχίσω από τις καλές πράξεις; Ο άγιος Ιγνάτιος ο ίδιος το πρότεινε στις Ασκήσεις, παίρνοντας ως πρώτο σημείο τις ευεργεσίες (Πν. Ασκ. αρ. 43): Κύριε, θέλω κατ' αρχάς να σε ευχαριστήσω γιατί με βοήθησες, συνέβη αυτό, μπόρεσα να πλησιάσω αυτό το άτομο, αισθάνομαι πιο γαλήνιος, ξεπέρασα μια δύσκολη στιγμή, κατάφερα να προσευχηθώ καλύτερα.

Ευχαριστώ τον Θεό γι' αυτό που είμαι, για τα δώρα του, υπό μορφήν διαλόγου, προσευ-

The Angel of Mercy
Joseph Highmore

χής, επαίνου. *Αναγνωρίζω αυτό που τώρα, μπροστά στον Θεό, μου δίνει χαρά: είμαι χαρούμενος γι' αυτό και γι' αυτό, παρελθόν ή παρόν. Είναι σημαντικό αυτά τα πράγματα να ομολογούνται μπροστά στον Κύριο. Είναι η αναγνώριση της καλοσύνης του για μας, της δύναμής του, της ευσπλαχνίας του για μας.*

Αναγνωρίζω αυτό που μου προκαλεί δυσφορία

Στη συνέχεια, μπορούμε να περάσουμε σε μια “*confessio vitae*”, την οποία θα προσδιόριζα ως εξής: κάτι περισσότερο από μια επίσημη αναζήτηση και μια απαρίθμηση αμαρτιών, δηλαδή μια παρουσίαση μπροστά στον Θεό των στοιχείων που *τώρα μου προκαλούν δυσφορία*, αυτό που θα ήθελα να εξαφανίσω. Συχνά, είναι περισσότερο στάσεις και τρόποι ζωής και λιγότερο αμαρτίες, όμως στο βάθος, οι αιτίες είναι οι δώδεκα τρόποι συμπεριφοράς που παραθέτει ο ευαγγελιστής Μάρκος (Μκ 7:21): υπερηφάνεια, ζήλια, απληστία... που αναδύονται όταν βρισκόμαστε σ' αυτή την ψυχική κατάσταση.

Ήθα έλεγα μπροστά στον Θεό: λυπάμαι και μετανιώνω που δεν μπόρεσα να μιλήσω ειλικρινά μ' αυτό το άτομο, η σχέση μου δεν είναι αυθεντική με την τάδε ομάδα, δεν ξέρω από πού ν' αρχίσω. Λυπάμαι που δεν κατάφερα να προσευχηθώ, αισθάνομαι άσχημα που άφησα να κυριαρχηθώ από τον αισθησιασμό μου, από επιθυμίες που δε θα ήθελα να έχω, από φαντάσματα που με ταραίζουν. Δεν κατηγορώ, ίσως, τον εαυτό μου για κανένα αμάρτημα ιδιαίτερος, αλλά τοποθετούμαι μπροστά στον Κύριο και του ζητώ να με θεραπεύσει.

Στην πραγματικότητα, δεν είναι ότι θέτω επί τάπητος τρεις ή τέσσερις αμαρτίες, ώστε να διαγραφούν, αλλά πρόκειται για *μια βαπτιστική βύθιση στη δύναμη του Αγίου Πνεύ-*

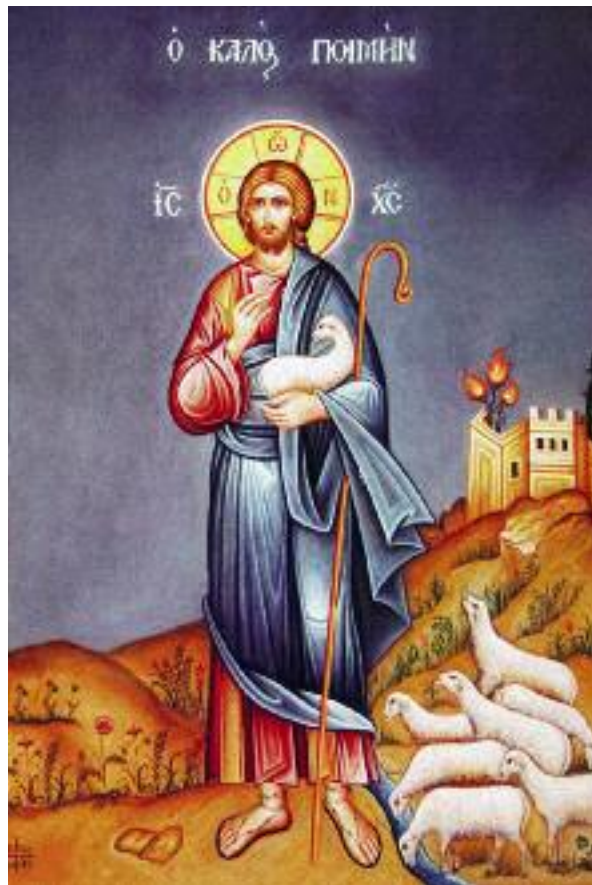
ματος: Κύριε, εξάγνισέ με, καθάρισέ με, φώτισέ με. Δεν ζητάω μόνο να μηδενιστεί αυτό ή εκείνο το αμάρτημα μέσα σ' αυτή την εξομολόγηση, αλλά και η καρδιά μου να αλλάξει, να έχω μέσα μου λιγότερο βάρος, λιγότερη λύπη, λιγότερο σκεπτικισμό, λιγότερη υπερφάνεια. Ίσως να μην ξέρω από πού ν' αρχίσω, αλλά όλα αυτά τα αφήνω στη δύναμη του Σταυρωμένου και Αναστημένου, που δέχομαι μέσω της Εκκλησίας.

Από εκεί γεννιέται μια προσευχή που μπορεί να λέγεται μαζί με τον ιερέα. Μπορούμε να απαγγείλουμε έναν ψαλμό ή μια προσευχή από τη Βίβλο, προσευχή ευχαριστίας ή αιτήσεως, ή ακόμα και μια αυθόρμητη προσευχή πάνω στην οποία μια μυστηριακή άφεση έρχεται ως η εκδήλωση της δύναμης του Θεού την οποία ζητώ, επειδή δεν είμαι ικανός να βελτιωθώ μόνος μου. Ξαναβάζω τον εαυτό μου ακόμα μια φορά κάτω από το σταυρό, κάτω από *αυτή τη δύναμη που με βάπτισε*, ώστε να με αγκαλιάσει άλλη μια φορά.

Ένας διάλογος μετανοίας

Να τι εννοώ με τη φράση «διάλογος μετανοίας»: Δεν είναι μόνο ένας *ψυχολογικός διάλογος*, ή ένα είδος θεραπείας. Δεν είναι απαραίτητο ο εξομολογητής να μου αποκαλύψει τις κρυφές πηγές των λαθών μου. Αυτό θα μπορούσε επίσης να συμβεί με έναν ειδικό της ανθρώπινης καρδιάς, αλλά, ακόμα κι αν ο εξομολογητής είναι ένα άτομο που δε γνωρίζει και πολλά για την ανθρώπινη καρδιά, μπορεί πάντοτε να προσευχηθεί για εμένα, επάνω σε μένα και μαζί με μένα.

Έχει να κάνει με την «υποταγή» στην δύναμη της Εκκλησίας και, επομένως, την ανεύρεση της αξίας του Μυστηρίου. Πηγαίνω να εξομολογηθώ, όχι για ν' ακούσω ενδιαφέροντα πράγματα ή για να ακούσω ποια

Ο καλός βοσκός

συμβουλή θα μου δοθεί, αλλά γιατί είμαι εγώ που πρέπει να θέσω τον εαυτό μου κάτω από τη δύναμη του Θεού, κι αυτό μου αρκεί, μου δίνει χαρά και ειρήνη.

Είναι λοιπόν, μια πρόταση με πολλές παραλλαγές που ήθελα να σας δώσω. Είναι ξεκάθαρο ότι μ' αυτό τον τρόπο, η εξομολόγηση μπορεί να διαρκέσει πολλή ώρα, όμως την αντιμετωπίζουμε πιο πρόθυμα, γιατί έτσι βλέπουμε τι νόημα έχει μέσα στην πορεία μας προς τον Θεό. Στον καθέναν από εσάς, ο Κύριος θα έχει, πιθανόν, προτείνει άλλες μορφές που θα μπορούσαν να μεταδοθούν με χρήσιμο τρόπο ως εμπειρίες, γιατί θα μπορούσαν να βοηθήσουν κι άλλους ανθρώπους στο θέμα αυτό.

V. Συζήτηση με τον αρχιεπίσκοπο π. Σεβαστιανό

Ειρήνη Κουτελάκη

*Σεβασμιότητα, τι είναι για σας το έτος ευ-
σπλαχνίας;*

Ας ξεκινήσουμε βλέποντας την κατάστασή μας. Εκείνο που με απασχολεί είναι ότι διατηρούμε μέσα στην Εκκλησία μια μορφή πίστεως παραδοσιακού επιπέδου, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο βιώνουμε την πίστη μας είναι εκείνες οι θρησκευτικές τελετές και εκδηλώσεις που έχουμε κληρονομήσει από το παρελθόν και οι οποίες -αν δούμε αντικειμενικά- δεν καρποφορούν σήμερα, διότι βρισκόμαστε σ' έναν κόσμο πολύ διαφορετικό απ' ό,τι κάποιες δεκαετίες πριν. Δηλαδή έχουμε βαπτισμένους που, παρότι αισθάνονται ότι πιστεύουν και είναι ειλικρινείς με τον εαυτό τους, όμως σε πολύ μεγάλο βαθμό δεν αντιλαμβάνονται ότι ο τρόπος με τον οποίον σκέπτονται, δηλ. η νοοτροπία τους δεν είναι πια εκείνη του Ευαγγελίου, έχουν επηρεαστεί από την κοσμική νοοτροπία. Ο τρόπος με τον οποίο σκέπτονται, μιλούν και αποφασίζουν δε διαφέρει από εκείνον των υπόλοιπων ανθρώπων που ζουν μέσα στην κοινωνία και που δεν έχουν σχέση με την Εκκλησία.

Ένας άνθρωπος που βρίσκεται σε κρίση πίστεως ή σε αμφιβολία, εάν κοιτάξει κάποιον που ζει μια θρησκευτικότητα και την ονομάζει χριστιανική, και κοιτάξει και έναν άλλο, που δεν πατάει ποτέ στην εκκλησία, θα αναρωτηθεί σε τι διαφέρουν μέσα στη ζωή. Η συνήθης απάντηση είναι «εμείς έτσι τα βρήκαμε, έτσι πρέπει να τα ακολουθήσουμε». Όμως ο νέος δεν μπορεί να πειστεί μ' αυτό τον τρόπο, διότι αυτό δεν του λέει τίποτα. Επομένως, εκείνο

που ο Χριστός λέει στην Εκκλησία: «Εσείς είστε το φως του κόσμου» δεν το βλέπουμε. Το σώμα των βαπτισμένων έχει πάψει σε μεγάλο βαθμό να είναι το φως του κόσμου. Ο σημερινός κόσμος έχει ανάγκη να δει τη διαφορετικότητα. Δεν την βλέπει. Οπότε εμείς δεν πείθουμε, και όταν δεν πείθουμε, τότε πώς θα μεταδοθεί η πίστη; Μπορεί να έχουμε μια θρησκευτικότητα, που δεν είναι χριστιανική πίστη.

Τι πρέπει να κάνουμε για να αλλάξει αυτή η κατάσταση;

Μέχρι τώρα η ποιμαντική μας, ο τρόπος με τον οποίο εργαζόμαστε ως Εκκλησία, είναι να κατηχούμε τα παιδάκια, προσπαθούμε να συγκεντρώσουμε τους εφήβους και τους νέους, αλλά τις τελευταίες δεκαετίες δεν τα καταφέρνουμε, αν θέλουμε να είμαστε ρεαλιστές. Ταυτόχρονα οι μεγάλοι που πρέπει να δώσουν μαρτυρία για την πίστη τους, δεν κατηχούνται. Ο ενήλικος έχει ανάγκη από βιωματική πίστη πολύ περισσότερο απ' ό,τι το παιδί. Όταν μιλώ για την ανάγκη να κατηχούνται οι ενήλικοι, δεν εννοώ κατήχηση των ενηλίκων με παιδικό τρόπο.

Το ποιμαντικό πρόβλημα της Εκκλησίας σήμερα είναι ότι δεν μεταδίδεται η πίστη και ότι ο βαπτισμένος δεν είναι ικανός να δώσει μαρτυρία για μια πίστη που τον κάνει διαφορετικό από τον άλλο. Λέει ο άγιος Ιερώνυμος: «Η άγνοια της Γραφής, είναι άγνοια του Ευαγγελίου». Δηλαδή όποιος δε διαβάξει και δε γνωρίζει τη Γραφή, δεν μπορεί να γνωρίζει τον Ιησού Χριστό. Συνεπώς, αυτά που έχει μέσα του και τα θεωρεί πίστη στον Ιησού Χριστό, είναι αυτά που με τη δι-

κή του νοοτροπία θεωρεί σωστά, αλλά δεν είναι αυτό που του λέει ο Λόγος του Θεού.

Όταν λοιπόν έχουμε χριστιανούς που δεν ανοίγουν την Αγία Γραφή ή που την ανοίγουν και απογοητεύονται γρήγορα γιατί δεν την καταλαβαίνουν, αυτοί δεν μπορούν να την χρησιμοποιήσουν για προσωπική τους στήριξη, τόνωση, μελέτη και προσευχή. Επομένως, ουσιαστικά δεν γνωρίζουν τον Χριστό. Άρα τι θα πουν στον άλλο μιλώντας περί Θεού; Εγώ, ως χριστιανός, πώς θα πείσω τον άλλον που αμφιβάλλει ή που αναζητάει ακόμα τον Θεό; Εκεί είναι το ποιμαντικό πρόβλημα της Εκκλησίας, κυρίως σήμερα.

Το Έτος Ευσπλαχνίας ειδικά για εμάς, στην Αθήνα μπορεί να είναι ευκαιρία ανανέωσης;

Το ότι μας καλεί ο Πάπας φέτος σε ένα Έτος Ευσπλαχνίας, αυτό το βρίσκω οπωσδήποτε μια φώτιση του Θεού, διότι ουσιαστικά εκείνο που χαρακτηρίζει τη χριστιανική πίστη, είναι ότι ο άνθρωπος έχει ανάγκη από έναν Σωτήρα, και γι' αυτό ο Θεός στέλνει τον Υιό του να γίνει άνθρωπος σαν εμάς. Έτσι, δείχνει ότι όχι μόνο φροντίζει για το πλάσμα που δημιούργησε αλλά ξεστράτισε και δεν μπορεί να βρει το δρόμο της ευτυχίας (διότι μας έπλασε για την ευτυχία και για τη ζωή), αλλά το σκέπτεται και το σπλαχνίζεται, διότι του προσφέρει ό,τι περισσότερο έχει: έρχεται ο ίδιος και γίνεται άνθρωπος.

Αυτό, όμως, φοβάμαι ότι δεν το βιώνουμε στην καθημερινή μας ζωή. Και για να μας το δώσει ο Πάπας ως Έτος Ευσπλαχνίας, σημαίνει ότι διαπιστώνει αυτό το έλλειμμα. Οι περισσότεροι πιστεύουν απλώς σ' έναν Θεό δυνατό, στον οποίο θα καταφύγουν σε ώρα ανάγκης. Όμως ο Θεός θέλει επίσης να μου δώσει το νόημα της ζωής, κι αυτό είναι να γνωρίσω την αγάπη του. Μόνο αν γνωρίσω την αγάπη και την ευσπλαχνία του, είναι δυνατόν να αρχίσω κι εγώ ν' αγαπώ και να γίνομαι ευσπλαχνικός, δηλαδή να μπω στο δρόμο της σωτηρίας που Εκείνος σχεδίασε και πραγματοποίησε.

Άρα, το Έτος Ευσπλαχνίας είναι μια πολύ καλή ευκαιρία για να κοιτάξουμε την πίστη μας και τον Λόγο του Θεού, τουλάχιστον στην κυριακάτικη ομιλία, να καταλάβουμε ότι εγώ ο άνθρωπος είμαι ένα πλάσμα σε ανάγκη και ότι ο μόνος που μπορεί να την καλύψει είναι ο Θεός. Μπορεί να μου την καλύψει επειδή είναι ευσπλαχνικός αυτός ο Θεός, δηλαδή ό,τι μου δίνει είναι δωρεάν. Δεν θέλει πρώτα εγώ να του δώσω και ύστερα Εκείνος. Πρώτα μου δίνει για να με κάνει να συνειδητοποιήσω ότι Εκείνος με σκέπτεται ακόμα και όταν εγώ δεν τον σκέπτομαι.

Ο Λόγος του Θεού που διαβάζουμε κάθε Κυριακή μας φανερώνει έναν Θεό φιλεύσπλαχνο, που μας οδηγεί κι εμάς στο να μιμηθούμε τον φιλεύσπλαχνο Θεό και να είμαστε ευσπλαχνικοί προς τους άλλους. Οπωσδήποτε ο Ιησούς Χριστός θεράπευε αρρώστους και αναπήρους, έδινε τροφή σε ανθρώπους! Αλλά ο Ιησούς άρχισε λέγοντας: «Μετανοείτε και πιστεύετε στο Ευαγγέλιο», πιστέψτε στη χαρμόσυνη αγγελία. Ο Θεός μας αγαπάει κι έρχεται να μας σώσει από τον εσωτερικό μας πόνο, από αυτό που μας κάνει να υποφέρουμε. Δυστυχώς πολλοί αγνοούν ότι ο Θεός μας

Η Μαρία Μαγδαληνή πλένει τα πόδια του Ιησού
Frans Francken του νεότερου 1616
στην εκκλησία του Αγίου Μαρτίνου de Courtrai

αγαπάει πάνω κι από τη ζωή του, αγνοούν τι σκοπό έχει η ζωή μας, αν υπάρχει ή όχι μέλλον μετά το θάνατο.

Δοξάζω τον Θεό που στη χώρα μας, σε τέτοια χρόνια κρίσης, αυτή η ΥΛΙΚΗ ευσπλαχνία προς τις ανάγκες των ανθρώπων έχει αποδώσει πολλούς καρπούς. Πρέπει να ευχαριστούμε τον Θεό που υπάρχει στο λαό μας αυτό το αίσθημα της ευσπλαχνίας. Όμως ποιος έχει ευσπλαχνία προς τις ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ανάγκες του ανθρώπου και ποιος τολμάει να πει: «Αναζήτησε την πίστη, αναζήτησε τον Χριστό. Αυτό που σε κάνει να υποφέρεις περισσότερο είναι η έλλειψη της πίστης, σου λείπει η σιγουριά σ' έναν Θεό που σ' αγαπάει και είναι δίπλα σου». Τολμούμε κι εμείς οι ιερείς να το πούμε; Όμως για να μπορέσει κάποιος να το πει αυτό, πρέπει ο ίδιος να έχει εμπειρία, που είναι κάτι πολύ διαφορετικό από τη διανοητική γνώση της θεολογίας.

Το θέμα είναι το εξής: έχει άραγε εμπειρία ο βαπτισμένος, ώστε να μιλήσει μέσα από την καρδιά του στο γείτονά του, και να του πει ότι έχει τα ίδια προβλήματα μ' εκείνον, αλλά αισθάνεται ότι ο Θεός είναι δίπλα του, τον σκέφτεται, τον αγαπάει κι ασχολείται με τα προβλήματά του, ότι θυσιάστηκε στο σταυρό για κείνον, του υπόσχεται ζωή αιώνια; Αυτή είναι η πνευματική ευσπλαχνία, και είναι ανάγκη να τη δείξουμε προς τους ανθρώπους. Αυτό μας προτρέπει ο Πάπας με τη Βούλα για το Ιωβηλαίο Έτος: να συμβουλευόμαστε τους αναποφάσιστους ως προς την πίστη, να εκπαιδεύουμε τους αγράμματους, να νουθετούμε τους αμαρτωλούς, να παρηγορούμε τους θλιμμένους, μιλώντας για έναν Θεό που είναι δίπλα μας κι ενδιαφέρεται για μας, να συγχωρούμε τις προσβολές, να ανεχόμαστε τα ενοχλητικά άτομα, να παρακαλούμε τον Θεό για ζώντες και νεκρούς.

Αυτά τα έργα πνευματικής ευσπλαχνίας μας ξεφεύγουν. **Στις ενορίες μας κάνουμε έργα υλικής ευσπλαχνίας, αλλά ποιος ασχολείται με τα έργα πνευματικής ευσπλαχνίας;** Αν η Εκκλησία δεν αντικατοπτρίζει τον

Χριστό, το φως του κόσμου, τότε τι κάνουμε; Η Εκκλησία υπάρχει για να δίνει μαρτυρία, για να μιλάει στους άλλους και να τους διαφωτίζει ώστε να βρίσκουν τη χαρά και την παρηγοριά.

Και πώς μπορούν οι ενήλικοι να φθάσουν σε μια τέτοια πίστη;

Για να καλλιεργηθεί η πίστη στους ενήλικους, πρέπει ο ίδιος ο ποιμένας να μπει σ' αυτό το πνεύμα. Αν αυτό που λέω τώρα είναι σωστό, τότε η πίστη πρέπει να καλλιεργηθεί στις ενορίες, είναι δηλαδή ο εφημέριος που πρέπει να το εφαρμόσει. Χρειάζεται λοιπόν οι ιερείς να πειστούν **ότι η ποιμαντική μας πρέπει να αλλάξει και η προτεραιότητά μας να γίνουν οι ενήλικοι, η καλλιέργεια της πίστewς των ενηλίκων.** Ο Πάπας στη «Χαρά του Ευαγγελίου» λέει ότι πρέπει να περάσουμε από την παραδοσιακή ποιμαντική διατήρησης της πίστewς σε μια ποιμαντική ιεραποστολική, ευαγγελισμού, δηλαδή της παρουσίασης του ευαγγελίου στους βαπτισμένους από την αρχή. Γιατί οι βαπτισμένοι δεν ξέρουν τι πιστεύουν, ούτε για ποιο λόγο πιστεύουν.

Τι είναι εκείνο που μπορεί να εμπνεύσει μια τέτοια ανανέωση;

Αυτό που μπορεί να εμπνεύσει την αλλαγή, είναι πρώτα απ' όλα να αλλάξει η νοοτροπία των κληρικών. Δεν επαρκεί ο τρόπος της ποιμαντικής μας, είναι ακατάλληλος για την εποχή μας. Σήμερα δεν αποδίδει, παρά μόνο στους εκκλησιαζόμενους κάπως. Αν δεν πειστούμε εμείς οι ποιμένες ότι πρέπει να αλλάξουμε, αν συνεχίσουμε να στηριζόμαστε στις δικές μας δυνάμεις μόνο, χωρίς να ζητάμε βοήθεια από άλλα χαρίσματα που έχουν αναδειχθεί στην Εκκλησία, δεν πρόκειται να προχωρήσουμε. Κι αυτό κατ' εμένα είναι ένα σημείο έλλειψης πίστewς εμάς των κληρικών, διότι από τη μια λέμε ότι πιστεύουμε στο Άγιο Πνεύμα, που δίνει δύναμη, φωτίζει την Εκκλησία, εξαγιάζει τον άνθρωπο. Όταν όμως το Πνεύμα εργάζεται δημιουργώντας νέες εμπειρίες καλλιέργειας της πίστewς μέσα στην Εκκλησία σε πολλές μορφές, αλλά οι ενορίες

δεν τολμούν να ζητήσουν τη βοήθειά τους και να χρησιμοποιήσουν αυτά τα χαρίσματα, τότε τα κρατάμε στο περιθώριο. Το Άγιο Πνεύμα τα δημιούργησε, εμείς γιατί τα απορρίπτουμε; Είναι βαθύ το πρόβλημα. Αν δεν ανατραπεί αυτή η νοοτροπία, δεν κάνουμε τίποτα.

Η ποιμαντική μας είναι μόνο μεταξύ αυτών που έρχονται στην Εκκλησία. Οι άλλοι που δεν πατάνε στην Εκκλησία, δεν επωφελούνται από την ποιμαντική μας. Ποιος θα τους βοηθήσει; **Η ποιμαντική πρέπει να αγγίξει αυτόν που δεν έχει πλέον πίστη ή που αμφιβάλλει.** Ο άνθρωπος αισθάνεται εγκαταλειμμένος. Δεν ξέρει ότι ο Θεός είναι ο σπλαχνικός πατέρας του. Αισθάνομαι την ανάγκη να πείσω τους πιστούς ότι πρέπει να εγκαταλείψουν την αυτάρκεια μιας πίστεως που είναι χρήσιμη μόνο για τον εαυτό τους. Δεν αμφισβητώ την πίστη κανενός, αλλά ερωτώ: η πίστη που έχεις σε βοηθάει; σε κάνει ικανό να δώσεις χριστιανική μαρτυρία στο διπλανό σου; Αν δεν του μιλάς επειδή θα λάβεις την ειρωνεία του, σημαίνει ότι η πίστη που έχεις ούτε εσένα σε βοηθάει. **Δεν είμαστε μια Εκκλησία ιεραποστολική.** Σήμερα δεν δίνουμε εκείνα τα σημεία της πίστης που θα κάνουν τον άλλον ν' αναρωτηθεί τι είδους άνθρωποι είμαστε, πού βρίσκουμε αυτή τη δύναμη, γιατί έχουμε ενθουσιασμό, ενώ άλλοι όχι. Δεν είμαι απαισιόδοξος, αντιθέτως! Αλλά διατηρώ αυτή την αναζήτηση μέσα μου, να αλλάξει η ποιμαντική, διότι βλέπω ότι το Άγιο Πνεύμα εργάζεται. Ως επίσκοπος πρέπει να βάλω το λιθαράκι μου για όσο χρόνο μου απομένει.

Έχουμε ανάγκη από ανθρώπους πεπεισμένους για την πίστη τους, ικανούς να τη μαρτυρήσουν, και όχι μόνο από μορφωμένους χριστιανούς. Και η θρησκευτική μόρφωση είναι απαραίτητη. Όμως λέω ότι το σημαντικότερο δεν είναι οι γνώσεις, αλλά τα βιώματα. Οι ανάγκες μας είναι πολλαπλές και το κλειδί της ποιμαντικής είναι οι ιερείς, κατά τη γνώμη μου. Γι' αυτό το λόγο βρίσκομαι στη διαδικασία να δημιουργηθεί στην Ελλάδα, συγκεκριμένα στην Αθήνα, ένα ιεροσπουδαστήριο θε-

ολογίας από ιεροσπουδαστές που καλλιεργούνται και προετοιμάζονται με ιεραποστολικό πνεύμα. Το ιεροσπουδαστήριο αυτό πιστεύω ότι θα βοηθήσει στην αλλαγή νοοτροπίας, και την αλλαγή ποιμαντικής.

Και άλλες φορές έχετε μιλήσει για υλική και πνευματική ευσπλαχνία

Το Έτος Ευσπλαχνίας, θα διαρκέσει δώδεκα μήνες, μία παρένθεση, θα μας δώσει ό,τι δώσει, αλλά σημασία έχει να μείνει κάτι σταθερό για το μέλλον. Μπορεί να δημιουργηθούν ίσως περισσότερες δραστηριότητες υλικής ευσπλαχνίας, αλλά όταν δεν έχουμε εμπειρία πίστεως που να μεταδίδεται, **η πνευματική ευσπλαχνία θα κουτσαιίνει.** Η οικονομική κρίση κάποτε θα περάσει, αλλά η πνευματική θα συνεχίσει. Οικονομικά μπορεί να ανακάμψουμε, αλλά θα συνεχίσουμε με άδεια την καρδιά από πίστη και δεν θα κάνουμε τίποτα.

Οι βόρειες χώρες που είναι οι πιο ανεπτυγμένες οικονομικά, έχουν το μεγαλύτερο αριθμό αυτοκτονιών, διότι έχουν χάσει την πίστη. Αυτό σημαίνει ότι το πρόβλημα του ανθρώπου δεν είναι το οικονομικό, συμβάλει πολύ κι αυτό, αλλά δεν είναι αυτό το πρόβλημα. Το πρόβλημα του ανθρώπου είναι να καταλάβει ότι ο Θεός τον αγαπάει, ότι δεν είναι μόνος. Και σήμερα ο άνθρωπος προσπαθεί να καλύψει αυτό το αίσθημα της μοναξιάς με ένα σωρό υποκατάστατα που δεν τον γεμίζουν. Οπότε, σιγά-σιγά θέλω να στρέψω την προσοχή και την ευαισθησία προς τα έργα πνευματικής ευσπλαχνίας, κι έτσι ο καθένας να πει: «έχω ανάγκη να καλλιεργήσω την πίστη μου, για να μπορώ να δίνω έστω και μια μικρή μαρτυρία από την πίστη μου στον πλησίον μου».

«Ο καλός ποιμένας», βιτρό στην αγγλικανική εκκλησία του Αγ. Ιωάννη Βαπτιστή, Ashfield, Νότια Ουαλία

Ευσπλαχνία

Επωδός:

*Ας λάμψει η ευσπλαχνία σου επάνω μας,
Είσαι Θεός που σώζει.*

*Ας λάμψει η ευσπλαχνία σου επάνω μας,
Είσαι Θεός ελέους.*

Συγχώρησε Κύριε την ανομία μας,
Λύσε τα δεσμά των ελαττωμάτων μας,
Πάρε το βάρος των αμαρτημάτων μας,
Βγάλε μας από τη φυλακή των αγνοημάτων μας.

Άγγιξέ μας για να μας φωτίσεις,
Να διαλύσεις τα σκότη μέσα μας,
Βάλε στη ζωή μας το λόγο σου,
Βάλε στις καρδιές μας το νόμο σου.

Άγγιξέ μας για να μας ξυπνήσεις,
Να βγούμε από τον ύπνο της αδιαφορίας,
Να ανοίξουμε τα μάτια, να δούμε το φως σου,
Να βγούμε από το λήθαργο της απιστίας.

Ένωσε γύρω σου τα σκορπισμένα τέκνα σου,
Έλκυσε την καρδιά μας στη δική σου καρδιά,
Να στραφούμε με σεβασμό προς εσένα,
Να γνωρίσουμε την ειρήνη κοντά σου.

Δείξε μας την ευσπλαχνία σου και θα φωτιστούμε,
Συγχώρησέ μας και θα καθαριστούμε,
Δώσε μας τη σωτηρία σου και θα εξαγιαστούμε,
Πάρε μας στη Βασιλεία σου και θα αναστηθούμε.

Στίχοι : π. Θεόδωρος ΚΟΝΤΙΔΗΣ

Μουσική : Ζωζέφ ΑΚΕΨΙΜΑΣ ■

Σύμφωνο συμβίωσης: Πρόοδος ή οπισθοδρόμηση;

π. Θεόδωρος Κοντιδής

Τι εξυπηρετεί το σύμφωνο συμβίωσης;

Το σύμφωνο συμβίωσης είναι ένας πιο «εύκολος» γάμος, καθώς συνάπτεται και διαλύεται με πιο απλό τρόπο. Φανερώνει μια νεότερη αντίληψη του γάμου και της συμβίωσης. Δηλαδή δίνει την εντύπωση ότι ο γάμος βασίζεται κυρίως σε μια ισχυρή συναισθηματική σχέση, χάρη στην οποία δύο άνθρωποι είναι πιο ευτυχισμένοι και πιο ολοκληρωμένοι. Αυτός είναι ο ατομικός και συναισθηματικός πόλος. Παράλληλα, εξασθενεί ο ηθικός και κοινωνικός πόλος, ότι δηλαδή ο γάμος βασίζεται σε ένα υψηλό ιδεώδες, που απαιτεί αγώνα και κοινή ανάληψη ευθυνών.

Γιατί γίνεται νόμος του Κράτους;

Γιατί εκφράζεται το αίτημα από μέρος της κοινωνίας, από πολίτες, οι οποίοι θέλουν μια πιο ελαστική σχέση σχετικά με τη συμβίωση και την οικογένεια. Είναι αυτό προς όφελος της κοινωνίας; Όχι, δεν είναι. Η ενωμένη και σταθερή οικογένεια ωφελεί περισσότερο την κοινωνία. Εκεί τα παιδιά μεγαλώνουν καλύτερα, υπάρχει καλύτερη αλληλοβοήθεια στη ζωή μεταξύ των μελών, λιγότερες νομικές διαμάχες σχετικά με τα παιδιά και μεγαλύτερη οικονομική σταθερότητα. Οπότε, ο νομοθέτης θα είχε λόγους να υπερασπίζεται ό,τι υποστηρίζει τον σταθερό γάμο και την οικογένεια. Όμως, σήμερα, είναι σύνηθες η νομοθεσία να ακολουθεί αυτό που απαιτούν διάφορα κινήματα, αλλά και σημαντικός αριθμός πολιτών, χωρίς να

προσπαθεί να δει τι συμβάλλει πραγματικά στο κοινό καλό της κοινωνίας.

Με το σύμφωνο συμβίωσης έρχεται, επί πλέον, μια αναγνώριση της ομοφυλοφιλίας μέσα στην κοινωνία.

Εν μέρει ναι. Η ομοφυλόφιλη σχέση και το ομοφυλόφιλο ζευγάρι αναγνωρίζεται ως πραγματικότητα που έχει δικαιώματα και κατά κάποιο τρόπο προστατεύεται. Αλλά, αν το ζητούμενο είναι η κοινωνική αναγνώριση και κατοχύρωση, η θέσπιση του συμφώνου συμβίωσης είναι μισή. Γιατί το ομοφυλόφιλο ζευγάρι, προς το παρόν, δεν έχει δικαίωμα υιοθεσίας και, γενικότερα, δεν έχει όλα τα δικαιώματα τα του γάμου. Οπότε σε σύντομο διάστημα θα έχουμε πάλι διεκδικήσεις ισότητας και αναγνώρισης. Με άλλα λόγια, η υπόθεση δεν τελειώνει εδώ. Θα φτάσουμε στο γάμο και στην

οικογένεια. Αυτό το αναγνωρίζουν και οι οργανώσεις ομοφυλόφιλων. Απλώς, η κυβέρνηση δεν θέλει να δημιουργήσει τώρα πολλές εντάσεις.

Η κινητοποίηση των ομοφυλόφιλων δεν δείχνει ότι ένα μέρος της κοινωνίας αισθάνεται ότι καταπιέζεται και υφίσταται διακρίσεις και βία;

Ναι, οι διακρίσεις σε βάρος των ομοφυλόφιλων συμβαίνουν (αν και λιγότερο από ό,τι παλαιότερα) στον χώρο της εργασίας, στο σχολικό περιβάλλον (εκφοβισμός και βία) και στην κοινωνική ζωή. Είναι σωστό να σταματήσουν αυτές οι διακρίσεις. Από εκεί και πέρα, όμως, προκύπτει ένα βασικό ερώτημα: αν θα θεωρήσουμε ότι η ομοφυλοφιλία είναι μια "αταξία" της σεξουαλικότητας, ένας προσωπικός σταυρός, με τον οποίο κάποιος πρέπει να ζήσει όπως κρίνει καλύτερα, ή αντίθετα, αν πρόκειται για μια εναλλακτική, εξίσου φυσιολογική μορφή σεξουαλικότητας, που μπορεί να διεκδικήσει την ίδια αναγνώριση και τα ίδια δικαιώματα που είχε ως τώρα η ετεροφυλόφιλη σχέση. Αυτό το ερώτημα είναι αποφασιστικής σημασίας για όλο το θέμα μας. Μέσα από τις γραμμές αυτές υποστηρίζουμε ότι οι διακρίσεις και οι αδικίες που υφίστανται οι ομοφυλόφιλοι ως άνθρωποι και ως πολίτες είναι αναγκαίο να εκλείψουν. Ωστόσο, η νομική αναγνώριση της ομοφυλόφιλης σχέσης δεν είναι σωστό μέτρο, ούτε είναι προς όφελος της κοινωνίας.

Γιατί να στιγματίζεται κάποιος ομοφυλόφιλος ως άνθρωπος με πρόβλημα, που τελικά καταλήγει να θεωρείται «μη ομαλός»;

Είναι διαφορετικό το πώς κρίνουμε την ομοφυλοφιλία, τι ιδέα έχουμε για αυτήν, και διαφορετικό το πώς αντιμετωπίζουμε

τον ομοφυλόφιλο ως άνθρωπο. Ο ομοφυλόφιλος δεν πρέπει να στιγματίζεται. Κάθε άνθρωπος είναι άξιος σεβασμού. Ο νόμος πρέπει να τον προστατεύει. Όμως και σε προσωπικό επίπεδο, είναι προτιμότερο να μην τον κρίνουμε, γιατί δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε τον εσωτερικό κόσμο ενός ανθρώπου ούτε τις εμπειρίες του ούτε τα κίνητρά του. Ας θυμηθούμε τη φράση του πάπα Φραγκίσκου: «Αν ένας ομοφυλόφιλος είναι άνθρωπος καλής θελήσεως, αν αναζητά αληθινά τον Θεό, ποιος είναι εγώ για να κρίνω;».

Αυτό είναι εξαίρεση. Δεν είναι η συνήθης στάση της Εκκλησίας.

Η Εκκλησία οφείλει να έχει μια έμπρακτη ποιμαντική μέριμνα για τους ομοφυλόφιλους, ώστε να μην αισθάνονται ότι αποκλείονται από τους κόλπους της. Ανάμεσα στην Εκκλησία και τα κινήματα ή τις οργανώσεις ομοφυλόφιλων υπάρχει μια δυσπιστία και μια αντιπαλότητα. Καλό θα ήταν να υπάρξει ένας πιο ψύχραιμος διάλογος.

Δύο ομοφυλόφιλοι που αγαπιούνται θα πρέπει να ζουν στην σκιά; Δεν είναι δίκαιο η κοινωνία και ο νομοθέτης να αναγνωρίσουν την ομοφυλόφιλη σχέση;

Όχι αναγκαστικά. Μεταξύ των ανθρώπων υπάρχουν, ευτυχώς, πολύ ισχυρές φιλίες που είναι μεγάλο στήριγμα και χαρά στη ζωή. Μεγάλες φιλίες γενικά. Ποτέ δεν χρειάστηκε να αναγνωριστεί νομικά μια συναισθηματική σχέση. Όλοι αναγνωρίζουν την αξία της, αλλά ο νομοθέτης ποτέ δεν θεώρησε ότι έχει κάποια αρμοδιότητα επ' αυτού. Η νομοθεσία όμως επεμβαίνει για να ρυθμίσει τις οικογενειακές σχέσεις, καθώς και τις σχέσεις της οικογένειας με την κοινωνία. Οπότε το σύνθημα: «Η αγάπη δεν είναι ντροπή» (που υπονοεί ότι πρέπει να υπάρ-

ξει νομική αναγνώριση ενός σημαντικού συναισθηματικού δεσμού) είναι πρόταση που δεν έχει βάση.

Δεν υπάρχει θέμα ισότητας που επιβάλλει την αναγνώριση του ομοφυλόφιλου ζευγαριού;

Ετσι λένε πολλοί, είναι και η άποψη των κυβερνήσεων που αναγνωρίζουν νομικά το ομοφυλόφιλο ζευγάρι, αλλά δεν νομίζω ότι ισχύει. Η ισότητα έχει νόημα όταν συγκρίνουμε όμοια πράγματα. Δεν μπορώ να πω: «Θέλω το μισθό του υπουργού, για λόγους ισότητας». Ούτε «Θέλω να ψηφίζω στην Ιταλία, για λόγους ισότητας». Δεν μπορώ, γιατί δεν είμαι υπουργός και δεν είμαι Ιταλός πολίτης. Ένα ομοφυλόφιλο ζευγάρι δεν μπορεί να ζητήσει τα ίδια δικαιώματα με ένα ετεροφυλόφιλο ζευγάρι, γιατί δεν είναι το ίδιο πράγμα. Θα υπήρχε θέμα ισότητας, αν ίσχυε η προϋπόθεση ότι η ομοφυλόφιλη σεξουαλικότητα είναι μια ισότιμη μορφή σεξουαλικότητας με την ετεροφυλόφιλη. Αυτό θα επέφερε θεσμικά κάτι σαν διαζύγιο μεταξύ σεξουαλικότητας και γονιμότητας. Με αυτή τη λογική καταλήγουμε στο ότι ο άνθρωπος είναι αυτό που αποφασίζει να είναι. Όμως, λογικά σκεπτόμενοι, είναι προφανές ότι η ετερότητα των φύλων, η συμπληρωματικότητα του άνδρα και της γυναίκας, η δυνατότητα γονιμότητας κάνει τη διαφορά. Αυτή ήταν η σταθερή αντίληψη σε όλο τον ανθρωπινό πολιτισμό έως πρόσφατα. Ακόμη και σε κοινωνίες όπου η ομοφυλοφιλία ήταν κοινωνικά αποδεκτή, αυτή ποτέ δεν ταυτίστηκε νομικά με την ετεροφυλόφιλη σεξουαλικότητα.

Αν δεν έχουμε δύο ισότιμες μορφές σεξουαλικότητας τότε καταλήγουμε σε διακρίσεις και ανισότητα.

Σε τι είδους ανισότητα; Όχι σε ανισότητα ως άνθρωποι και ως πολίτες. Ο νομοθέτης, βεβαίως, δεν έχει αρμοδιότητα για τις

προσωπικές επιλογές και πεποιθήσεις ούτε για την ιδιωτική ζωή, όταν δεν υπάρχουν κοινωνικές επιπτώσεις. Η ιδιωτική σφαίρα αφορά ενδεχομένως την θρησκευτική ηθική. Αλλά η θρησκεία δεν θεσπίζει νόμους του κράτους.

Δεν έχουν δικαιώματα οι ομοφυλόφιλοι που πρέπει να γίνουν σεβαστά;

Ναι. Όπως όλοι. Έχουν δικαιώματα ως άνθρωποι, ως πολίτες, ως εργαζόμενοι. Και είναι σωστό ο νόμος και η κοινωνία να προστατεύουν αυτά τα δικαιώματα. Αλλά ως εκεί. Άλλο είναι να ζει κάποιος όπως θέλει στην προσωπική ζωή του και να μην σιγματίζεται από την κοινωνία, και άλλο πράγμα είναι ο ισχυρισμός ότι πρέπει να αναγνωρίσουμε την ομοφυλόφιλη σεξουαλικότητα ως ισότιμη με την ετεροφυλόφιλη, θεμελιώνοντας έτσι δικαιώματα μέσω του συμφώνου συμβίωσης ή μέσω του γάμου.

Αν η ομοφυλοφιλία είναι ένα εκ γενετής χαρακτηριστικό, τότε η μη αναγνώριση της ομοφυλόφιλης σεξουαλικότητάς θίγει έναν άνθρωπο και θίγει τα ανθρώπινα δικαιώματά του. Στις περισσότερες δυτικές χώρες απαγορεύονται οι διακρίσεις βάσει του σεξουαλικού προσανατολισμού. Θεωρείται ρατσισμός.

Αυτό είναι αλήθεια και ως ένα σημείο είναι σωστό. Σήμερα, όμως, αν πεις ότι η ομοφυλοφιλία είναι παρεκτροπή της σεξουαλικότητας, ή «αταξία» της σεξουαλικότητας, όπως το θέτει η Καθολική Εκκλησία, μπορεί να βρεθείς κατηγορούμενος σε δικαστήριο. Θα θεωρούνταν λόγια προσβλητικά για μια ομάδα πολιτών. Ο ανθοπώλης που αρνείται να πουλήσει τα λουλούδια του για ένα γάμο ομοφυλόφιλων καταδικάζεται σε πρόστιμο. Έχουμε φτάσει σε σημείο που η αντίθεση στην ιδεολογία των ομοφυλόφι-

λων κινήματων θεωρείται παρανομία. Είναι σαν αυτό που λένε οι κομμουνιστές: «Αν δεν συμφωνείς μαζί μας, είσαι κατά των εργατών». Από πού και ως πού; Υπάρχουν ομάδες ομοφυλόφιλων που δεν θέλουν κανένα νόμο σχετικά με αυτούς, δεν ανήκουν σε οργανωμένα κινήματα και υπάρχουν επίσης ομοφυλόφιλοι που θεωρούν την ομοφυλοφιλία παρεκτροπή και απέχουν από ομοφυλόφιλες σχέσεις. Αλλά τα οργανωμένα κινήματα ομοφυλόφιλων έχουν διαδώσει μια ορισμένη ιδεολογία.

Η ομοφοβία δεν είναι κοινωνικό πρόβλημα;

Ορισμένες φορές πράγματι, οι άνθρωποι αντιδρούν υστερικά εναντίον της ομοφυλοφιλίας.

Όμως εδώ υπάρχει υπερβολή, γιατί κάθε αντίδραση τείνει να χαρακτηριστεί «ομοφοβία».

Η λέξη «ομοφοβία» είναι νεολογισμός που μας θυμίζει και μας παραπέμπει σε όρους, όπως «κλειστοφοβία», «υσοφοβία» κτλ. Όταν έχω κλειστοφοβία με πιάνει πανικός, αν βρεθώ σε κλειστό χώρο. Σε κατάσταση πανικού δεν μπορώ να σκεφτώ ούτε να μιλήσω λογικά. Οπότε, όταν είσαι «ομοφοβι-

κός» δεν μπορείς να είσαι λογικός και τα λόγια σου δεν έχουν νόημα. Δημιουργείται σταδιακά στην κοινωνία η εντύπωση ότι οι διαφωνούντες είναι παράλογοι και αυτό οδηγεί σε άλλες κοινωνικές παρεκτροπές.

Τι πειράζει τους ετεροφυλόφιλους αν οι ομοφυλόφιλοι ζουν μαζί και συνάπτουν νομική σχέση; Σε τι τους ζημιώνει; Καθένας μπορεί να ζήσει τη ζωή του όπως θέλει.

Η διεκδίκηση της ισότητας έχει πολλές προεκτάσεις. Αλλάζει όλη η κοινωνία και αυτό μας αφορά όλους, αφορά τους πάντες. «Ισότιμη σεξουαλικότητα» σημαίνει ότι θεσμικά αποσυνδέεται πλέον η γέννηση των παιδιών από τη φυσική σεξουαλική σχέση. Εκφράσεις όπως: «Έχω παιδιά», «κάνω παιδιά», «αποκτώ παιδιά» αποκτούν πλέον άλλο νόημα. Αποκτώ παιδιά πλέον με οποιονδήποτε τρόπο: με υιοθεσία, με εξωσωματική γονιμοποίηση και άγνωστο δότη, με παρένθετη μητέρα, ακόμη και με κλωνοποίηση, αν αυτό επιτραπεί κάποτε. Βασικές έννοιες αλλάζουν: «ο γάμος» γίνεται κάτι άλλο, κάτι ευρύτερο που συμπεριλαμβάνει το ετερόφυλο και το ομοφυλόφιλο ζευγάρι. Μπορεί να συμπεριλάβει και την πολυγαμία, αν το μόνο θεμέλιο του γάμου είναι η κοινή θέληση ή, ακόμη, και άλλες μορφές συμβίωσης, όπως το είπε και το ΚΚΕ στην Βουλή. Η φράση «αποκτώ παιδιά» αποκτά άλλη ευρύτερη έννοια. Η σχέση γονέων και παιδιών, που ως τώρα την αντιλαμβανόμαστε ως βιολογική, συναισθηματική, ηθική, νομική και κοινωνική παύει να είναι το ζητούμενο. Οι όροι «γάμος», «οικογένεια», «πατέρας», «μητέρα», «κάνω παιδιά» αλλάζουν νόημα για όλους. Πρόκειται για κοινωνική αλλαγή τεραστίων διαστάσεων που αφορά τη νομοθεσία, τα ήθη, την παιδεία κτλ., οι συνέπειες της οποίας είναι ακόμη απρόβλεπτες.

Γιατί αυτό είναι πρόβλημα; Οι κοινωνικοί θεσμοί συνεχώς αναθεωρούνται.

Αν δεχθούμε π.χ. να υπάρχουν γονείς χωρίς καμιά ευθύνη απέναντι στα βιολογικά παιδιά τους, είναι αυτό κοινωνική πρόοδος; Όταν θεωρείται πλέον ξεπερασμένη η πεποίθηση ότι το παιδί έχει ανάγκη τον πατέρα του και την μητέρα του, είναι πρόοδος;

Αν το θέλει η πλειοψηφία της κοινωνίας; Το είδαμε στο δημοψήφισμα της Ιρλανδίας.

Ακόμη κι αν το θέλει η πλειοψηφία, αυτό δεν σημαίνει ότι είναι σωστό. Ακόμη κι αν είμαστε μειοψηφία, πρέπει να υπερασπιζόμαστε την άποψή μας, για να πείσουμε όσους μπορούμε και να παρουσιάσουμε αυτό που θεωρούμε καλό όλης της κοινωνίας. Αλλά, αμφιβάλλω αν αυτή την πολιτική την υιοθετεί η πλειοψηφία του ελληνικού λαού. Όμως στηρίζεται και προωθείται από κεντρικούς θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων). Εδώ υπάρχει κατάχρηση εξουσίας από τους θεσμούς αυτούς, γιατί προωθούν μια ορισμένη ιδεολογία. Πρόκειται για «ιδεολογική αποικιοκρατία», κατά την έκφραση του πάπα Φραγκίσκου.

Αυτή τη στήριξη μπορούμε να τη δούμε σαν στήριξη της ελευθερίας.

Σήμερα, πλέον, τα κινήματα ομοφυλοφίλων προωθούν μια ιδεολογία και μια κοινωνική ατζέντα έντονα και συστηματικά, μέσα από τις επιχειρήσεις, τα ΜΜΕ, την πολιτική, τους διεθνείς οργανισμούς, τον ΟΗΕ, την ΕΕ κ.α. Ας μη νομίζουμε ότι τα λόμπι των ομοφυλόφιλων είναι αθώα φιланθρωπικά κινήματα. Διεξάγουν ένα κοινωνικό, ιδεολογικό πόλεμο. Ως ένα βαθμό είναι σωστός αγώνας, γιατί όντως υπάρχει καταπίεση και

αδικία στην κοινωνία και τους χώρους εργασίας. Κατά ένα άλλο μέρος, όμως, είναι αγώνας ανήθικος, γιατί χρησιμοποιούν μέσα πίεσης, π.χ. οικονομικά προγράμματα βοήθειας του ΟΗΕ και άλλων διεθνών οργανισμών, για να προωθήσουν νομοθεσίες σε χώρες της Λατινικής Αμερικής, της Αφρικής (π.χ. ο γάμος ομοφυλοφίλων στην Αργεντινή από την κυβέρνηση Κίχνερ). Πολεμούν δε ασταμάτητα την Καθολική Εκκλησία, την οποία θεωρούν εχθρό τους.

Όλοι έχουν τη δική τους ατζέντα, τα δικά τους λόμπι, της Εκκλησίας μη εξαιρουμένης.

Ναι, αλλά πρέπει να μένουμε ελεύθεροι και υπεύθυνοι πολίτες και να ξέρουμε να κρίνουμε. Για την σημερινή ομοφυλόφιλη ιδεολογία, ο κόσμος όλος είναι ένα τυχαίο σύνολο πραγμάτων, όπου μόνο ο άνθρωπος κρίνει και βάζει τάξη, αποφασίζει τι είναι αλήθεια, τι αξίζει και τι όχι, σύμφωνα με την εκάστοτε θέληση και την επιθυμία του. Δεν υπάρχουν πλέον αντικειμενικά όρια και κριτήρια ούτε από τη φύση ούτε από την παράδοση. Με αυτήν την έννοια, είναι ιδεολογία ριζικά άθεη. Ο σεβασμός στην ελευθερία του ανθρώπου, σε αυτά τα πλαίσια, είναι αποδοχή μιας απόλυτης ελευθερίας, η οποία ορίζει απολύτως αυτόνομα τι είναι ο άνθρωπος, τι είναι σωστό και τι λάθος, καλό και κακό σε κάθε τι. Ο άνθρωπος αυτοπροσδιορίζεται και ορίζει τον κόσμο.

Και τι πειράζει αυτό;

Ο άνθρωπος και η κοινωνία που δεν δέχονται όρια στο «επιθυμώ» και «θέλω» ούτε από τη φύση, ούτε από την παράδοση, ούτε από τον Θεό, παίζουν το παιχνίδι της παντοδυναμίας. Η συσσωρευμένη εμπειρία του ανθρώπινου πολιτισμού διδάσκει ότι αυτό είναι αλαζονικό και, εν τέλει, καταστροφικό. ■

Κοντά στα γεγονότα

@ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΓΙΑΣ ΕΔΡΑΣ - «ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ»

Μια ιστορική συμφωνία υπεγράφη ανάμεσα στην Αγία Έδρα και την Παλαιστίνη, υποστηρίζοντας μια λύση διπλού κράτους στους Αγίους Τόπους. Όπως ανακοίνωσε η

Αγία Έδρα, η συμφωνία, που αποτελείται από ένα προοίμιο και 32 άρθρα, τέθηκε σε ισχύ. Αφορά ουσιώδεις πλευρές της ζωής και της δραστηριότητας της Καθολικής Εκκλησίας στα παλαιστινιακά εδάφη, ενώ ταυτόχρονα επιβεβαιώνει την υποστήριξη μιας ειρηνικής λύσης μέσω διαπραγματεύσεων για τη σύγκρουση στην περιοχή. Οι δύο πλευρές υπέγραψαν στις 26 Ιουνίου την Ολοκληρωμένη Συμφωνία, που διασφαλίζει στην Εκκλησία «νομική αναγνώριση» και «εχέγγυα» για το έργο και τους θεσμούς της εκεί. Η Ολοκληρωμένη Συμφωνία ήρθε σε συνέχεια της Βασικής Συμφωνίας, που υπεγράφη το 2000 ανάμεσα στην Αγία Έδρα και τον Οργανισμό Απελευθέρωσης της Παλαιστίνης, και ήταν το αποτέλεσμα πολλών ετών διαπραγματεύσεων από τις δύο πλευρές.

CNS

@ ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΒΡΑΒΕΙΟΥ CHARLEMAGNE ΣΤΟΝ ΠΑΠΑ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟ

Ο πάπας Φραγκίσκος επελέγη να είναι ο παραλήπτης του γερμανικού Βραβείου Charlemagne για την αφοσίωσή του στην προώθηση της ευρωπαϊκής ενότητας. Η ανακοίνωση έγινε στις 23 Δεκεμβρίου στο Άαχεν της Γερμανίας, από την εκτελεστική επιτροπή του βραβείου. Αναφέροντας την ομιλία του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2014, η επιτροπή επαινέσε το μήνυμα του πάπα για «ειρήνη και κατανόηση», καθώς και για «συμπόνια, ανοχή, αλληλεγγύη και την ακεραιότητα της δημιουργίας καθ' όλη τη θητεία του». Όπως δήλωσε η επιτροπή: «Δε μια εποχή όπου η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει τη μεγαλύτερη πρόκληση του 21ου αιώνα, ο πάπας 'από το τέλος του κόσμου' προσανατολίζει εκατομμύρια Ευρωπαίων προς τον πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: σε ένα έγκυρο σύστημα αξιών, στο σεβασμό για την ανθρωπινή αξιοπρέπεια και τις αστικές ελευθερίες, τη μοναδικότητα των ανθρώπων κάθε εθνικότητας, θρησκευτικού ή πολιτισμικού υπόβαθρου και στον σεβασμό για τους φυσικούς πόρους μας». Ο πάπας Φραγκίσκος δέχθηκε το βραβείο ως «σημάδι ενθάρρυνσης για την ειρήνη στην Ευρώπη και τον κόσμο», όπως δήλωσε ο εκπρόσωπος Τύπου της Αγίας Έδρας. Το Βραβείο Charlemagne «δίδεται σε δημόσια πρόσωπα ή φορείς 'που διακρίθηκαν από το εξαιρετικό έργο τους προς την ευρωπαϊκή ενότητα ή συνεργασία μεταξύ των κρατών'». Μετά τον πάπα Ιωάννη Παύλο Β', ο πάπας Φραγκίσκος είναι ο δεύτερος ποντίφικας που λαμβάνει αυτό το βραβείο.

America Magazine

@ ΟΙ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΕΙΣ ΣΠΑΣΑΝ ΚΑΘΕ ΡΕΚΟΡ ΤΟ 2015

Οι αναγκαστικές μετατοπίσεις πληθυσμών μέσα στο 2015 ξεπέρασαν κάθε προηγούμενο, φτάνοντας τα 60 εκατομμύρια, κάτι που σημαίνει ότι ένα στα 122 άτομα επάνω στη Γη εξαναγκάστηκε να εγκαταλείψει το σπίτι του. Αυτό προειδοποίησε το πρακτορείο για τους πρόσφυγες των Ηνωμένων Εθνών. «Ουδέποτε έχει υπάρξει μεγαλύτερη ανάγκη για ανοχή, συμπόνια και αλληλεγγύη με ανθρώπους έχουν χάσει τα πάντα», ανέφερε ο Ύπατος Αρμοστής για τους Πρόσφυγες, Antonio Guterres. «Η αναγκαστική μετατόπιση επηρεάζει βαθύτατα την εποχή μας. Αγγίζει τη ζωή εκατομμυρίων συνανθρώπων μας- εκείνων που εξαναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους κι εκείνων που τούς παρέχουν στέγη και προστασία». Η έκθεση φανερώνει ανησυχητικούς δείκτες, όπως οι τιμές εκούσιας επιστροφής –που μετράει πόσοι πρόσφυγες μπορούν να επιστρέψουν με ασφάλεια στην πατρίδα και δείχνει την παγκόσμια κατάσταση των συγκρούσεων –είναι οι χαμηλότερες τα τελευταία τριάντα χρόνια. Ο αριθμός νέων προσφύγων έχει επίσης ραγδαία αύξηση: κάθε μέρα αναγκάζονται να φύγουν από τη χώρα τους 4.600 άτομα. Η έκθεση τόνισε ότι με περισσότερους πρόσφυγες εγκλωβισμένους στην εξορία, μεγαλώνουν και οι πιέσεις προς τις χώρες υποδοχής, κάτι που αν δεν το διαχειριστούν, μπορεί να αυξήσει την δυσανεμία και την ενθάρρυνση της πολιτικοποίησης των προσφύγων. Παρά ταύτα, το πρώτο μισό του 2015 χαρακτηρίστηκε και από εξαιρετική γενναιοδωρία.

Γραφείο Τύπου ΟΗΕ

**@ ΠΗΝ:
ΗΔΗ ΓΡΑΦΤΗΚΑΝ 500.000 ΝΕΟΙ**

Ο τελικός αριθμός των συμμετεχόντων στην Παγκόσμια Ημέρα Νεολαίας 2016 παραμένει ανοιχτός. Αυτό που γνωρίζουμε είναι μόνο ότι το "Campus Misericordiae", έκτασης 250 εκταρίων, θα φιλοξενήσει μέχρι και 5 εκατομμύρια άτομα. Η διοργάνωση του γεγονότος ανακοίνωσε ότι την 1η Ιανουαρίου 2016, είχαν ήδη εγγραφεί 500.000 προσκυνητές. Μισό εκατομμύριο νέοι απ' όλον τον κόσμο, λοιπόν, αποφάσισαν ότι σε λίγους μήνες θα συμμετάσχουν στο μεγάλο ραντεβού μαζί με τον πάπα Φραγκίσκο, από τις 25 ως τις 31 Ιουλίου. Η ανακοίνωση δόθηκε μέσω του επίσημου καναλιού της ΠΗΝ στο Twitter (www.twitter.com/wyd_en) ακριβώς την 1η Ιανουαρίου. Μπορεί κανείς να παρακολουθήσει απευθείας τις προετοιμασίες που γίνονται στην Κρακοβία χάρη στην ιστοσελίδα www.campusmisericordiae.pl/, η οποία έχει αφιερωθεί στη μεγάλη περιοχή όπου θα λάβει χώρα η τελική Αγρυπνία με τον πάπα.

Avvenire

**@ ΜΕΙΩΣΗ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ**

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποιήθηκαν πρόσφατα από την Αγία Έδρα, ο αριθμός των πιστών που συμμετέχουν σε διάφορα γεγονότα στην πλατεία του Αγίου Πέτρου μειώθηκε στο μισό το 2015, σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο, παρότι ένα μέρος της μείωσης οφείλεται στον πολύ μεγάλο αριθμό ατόμων που παρευρέθηκαν στη ανακήρυξη ως αγίων του πάπα Ιωάννη Παύλου Β' και του Ιωάννη ΚΓ' το 2014. Συγκριτικά με

τους 5,9 εκατομμύρια πιστούς που συμμετείχαν το 2014 σε τελετές και

προσευχές, μέσα στο 2015 μόλις πάνω από 3,2 εκατομμύρια πιστοί παρευρέθησαν σε γενικές και ειδικές ακροάσεις, λειτουργικές τελετές, το Angelus και το Regina Coeli. Ένας πιθανός λόγος μπορεί να είναι ότι ο πάπας Φραγκίσκος πέρασε πάνω από το διπλάσιο χρόνο ταξιδεύοντας σε άλλες χώρες -37 μέρες αντί 18 το 2014- αν και είναι αμφισβητήσιμο το κατά πόσον αυτό επηρέασε την πτώση. Οι στατιστικές αυτές δεν συμπεριλαμβάνουν το μεγάλο αριθμό πιστών που συμμετέχουν σε άλλα γεγονότα εκτός Βατικανού, όπως κατά τα ταξίδια του. Τονίζει επίσης ότι τα δεδομένα είναι «κατά προσέγγιση» και «υπολογισμένα βάσει αιτημάτων συμμετοχής σε συναντήσεις με τον πάπα καθώς και προσκλήσεων που διανεμήθηκαν από τη Νομαρχία».

NCR

@ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ - ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η αφιερωμένη ζωή γίνεται όχι μόνο πιο πολυεθνική, αλλά και πιο διεθνής. Από όλες τις γυναίκες που ακολούθησαν την αφιερωμένη ζωή μέσα στην περασμένη δεκαετία, 57% ήταν λευκές, ενώ 17% ήταν Ασιάτισσες και 8% αφρικανικής καταγωγής. Δύο όψεις της μοναχικής ζωής δεν έχουν αλλάξει σήμερα: ο αυξανόμενος μέσος όρος ηλικίας και ο διαρκώς μειούμενος αριθμός τους. Μόνο το 9% είναι νεότερες των 60 ετών, πάνω από τα δύο τρίτα των γυναικών και ανδρών μοναχών είναι άνω των 65 ετών. Η αφιερωμένη ζωή ανάμεσα στις γυναίκες σήμερα συμπληρώνει την πέμπτη συνεχή δεκαετία που σημειώνει πτώση, ενώ δεν υπάρχει τίποτα που να δείχνει ότι τα πράγματα θα αναστραφούν. Ωστόσο, το πιο ενθαρρυντικό συμπέρασμα στο οποίο καταλήγουν πρόσφατες μελέτες για τις αφιερωμένες γυναίκες είναι ότι πολλές γυναίκες εξακολουθούν να ελκύονται από την αφιερωμένη ζωή. Παρόλο που υπάρχει μεγάλη ανησυχία για το μέλλον μεμονωμένων κοινοτήτων, η πλειοψηφία των αδελφών παραμένουν αισιόδοξες για την αφιερωμένη ζωή. Όπως φαίνεται από τις εκθέσεις των ερευνών, η μειωμένη επαφή με τις αδελφές όχι μόνο μειώνει τον αριθμό των γυναικών που εισέρχονται στην αφιερωμένη ζωή, αλλά κάνει και την προσαρμογή στην αφιερωμένη ζωή πιο δύσκολη για όσες τελικά την επιλέγουν. Θα πρέπει να γίνει, επομένως, προτεραιότητα η επαφή των αδελφών με μη μέλη. Μια άλλη πηγή ανησυχίας για τις κλήσεις είναι ότι οι νεαρές καθολικές γυναίκες δείχνουν μεγαλύτερη δυσφορία από τους άντρες εντός της γενιάς τους, κάτι που αποτελεί ιστορική αντιστροφή: στο παρελθόν οι γυναίκες προσεύχονταν και πήγαιναν στη λειτουργία συχνότερα από τους άντρες. Θα ήταν λοιπόν βοηθητικό οι εννορίες και οι επισκοπές να δημιουργήσουν περισσότερο χώρο και υποστήριξη για τη διάκριση σε κάθε μορφή αφιερωμένης ζωής, καθώς και στις αναδυόμενες.

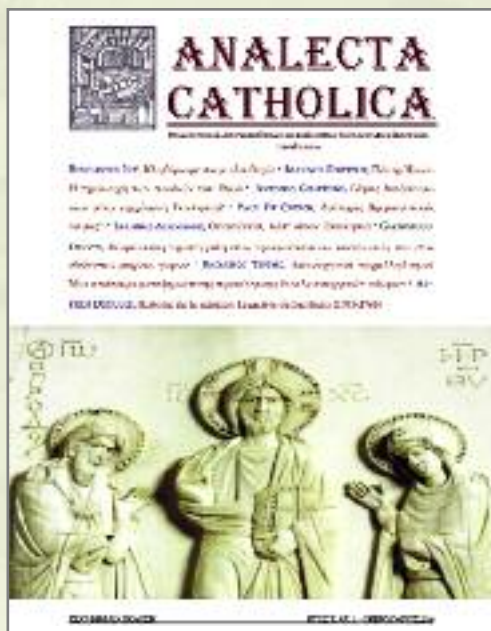

CNS

@ 800.000 ΔΟΛΑΡΙΑ ΣΕ ΔΥΟ ΜΕΡΕΣ ΓΙΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΣΤΗ ΣΥΡΙΑ

Οι φοιτητές ενός χριστιανικού κολλεγίου συγκέντρωσαν μέσα σε δύο μέρες 800.000 δολάρια για την οικοδόμηση ενός νοσοκομείου για γυναίκες στη Συρία. Οι φοιτητές παρευρίσκονταν σ' ένα ετήσιο συνέδριο που ονομάζεται Passion (Πάθος), μια παγκόσμια συγκέντρωση φοιτητών, που προσέλκυσε περίπου 40.000 άτομα. Οι νέοι αυτοί συγκέντρωσαν επιτόπου, μαζί με άλλους τηλεθεατές που παρακολουθούσαν το γεγονός σε απευθείας μετάδοση, 785.000 την πρώτη μέρα της καμπάνιας. Τελικά, μέσα σε δύο μέρες, το ποσό που συγκεντρώθηκε έφτασε τις 811.813 δολάρια, πολλά παραπάνω απ' όσα χρειάζονταν για το σχέδιο "Project Haraka", το νοσοκομείο που σχεδιάζεται να εξυπηρετήσει 12.000 άτομα μέσα σ' έναν χρόνο στη νοτιοδυτική Συρία, καθώς και πρόσφυγες σε κοντινά στρατόπεδα συγκέντρωσης. Το νοσοκομείο θα γίνει η πρώτη μονάδα εντατικής θεραπείας νεογνών στη χώρα. Το επιπλέον ποσόν που συγκεντρώθηκε, θα δοθεί στην ιατρική φροντίδα άλλων 10.000 ανθρώπων στη χώρα. Ένας από τους φοιτητές ανέφερε: «Οι περισσότεροι άνθρωποι σκέφτονται αμέσως με όρους πολιτικής κάθε φορά που αναφέρεται η Συρία ή η Μέση Ανατολή. Όμως η πραγματικότητα είναι ότι η αγάπη του Θεού διατρέχει τα έθνη και την πολιτική». Σε προηγούμενα έτη, το Passion συγκέντρωσε χρήματα για την καταπολέμηση της σύγχρονης σκλαβιάς και του trafficking ανθρώπων.

ΕΞΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΒΙΚΑΡΙΑΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ANALECTA CATHOLICA

Θεσσαλονίκη 2016

σελ. 250

ISSN 2241 - 1453

Κυκλοφόρησε το 9ο τεύχος της έκδοσης μελετημάτων
θεολογίας και ιστορίας της Καθολικής Εκκλησίας στην
Ελλάδα.

Στο τεύχος αυτό δημοσιεύονται οι παρακάτω μελέτες:

ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ ΙΣΤ', Κληθήκαμε στην ελευθερία

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΠΙΤΕΡΗΣ, Πάτερ ημών. Η προσευχή των παιδιών του Θεού

ANTONIO GRAPPONE, Γάμος διαζευγμένων στην αρχέγονη Εκκλησία;

PAUL DE CLERCK, Δεύτερος θρησκευτικός γάμος;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΣΗΜΑΚΗΣ, Οικογένεια, κατ' οίκον Εκκλησία

GIAMPAOLO DIANIN, Ποιμαντική προσέγγιση στις τραυματισμένες οικογένειες και στις ιδιότυπες μορφές γάμου

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΕΡΖΗΣ, Λειτουργικοί παραλληλισμοί. Μια απόπειρα μεταφραστικής προσέγγισης δυο λειτουργικών κόσμων

ARTHUR DROULEZ, Histoire de la mission Lazariste de Santorin (1783-1946).

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Γραμματεία Αποστολικού Βικαριάτου

T.Θ. 50808 • 540 14 Θεσσαλονίκη • Τηλ. 2310-835780 • E-mail: ioas17@otenet.gr

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας

www.jesuits.gr

και συμβουλευτείτε τη ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ μας

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ:

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΣ

Μετά τη Β' Σύνοδο του Βατικάνου, σημειώθηκε μεγάλη πρόοδος στις σχέσεις Καθολικής Εκκλησίας και Ιουδαϊσμού. Είναι μια προσέγγιση που έχει συνέπειες όχι μόνο σε κοινωνικό, αλλά και σε θεολογικό και πνευματικό επίπεδο.

Ευχαριστούμε πολύ όσους υποστηρίζουν την έκδοση του περιοδικού μας με τη γενναιοδωρη προσφορά τους. Η βοήθειά τους είναι πολύτιμη σε καιρούς δύσκολους για κάθε έντυπο.

Γίνετε υποστηρικτές και ευεργέτες του περιοδικού.

Προσφέρω ως δωρεά το ποσό των **20,00€** **50,00€** **100,00€**
για την υποστήριξη των «Ανοιχτών Οριζόντων».

Πληρωμή ΔΩΡΕΑΣ
με κατάθεση
στον λογαριασμό
Τράπεζα Πειραιώς
5018-060093-100 ή
με ταχυδρομική επιταγή.

ΟΝΟΜΑ
ΕΠΩΝΥΜΟ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΟΛΗ Τ.Κ.
ΤΗΛ.: E-MAIL

Συμπληρώστε το παρόν κουπόνι και στείλτε το, μαζί με την απόδειξη κατάθεσης, στη διεύθυνση:
Σμύρνης 27, 10439 Αθήνα ή στο fax 210 8835914 ή με e-mail: athensj@jesuites.com

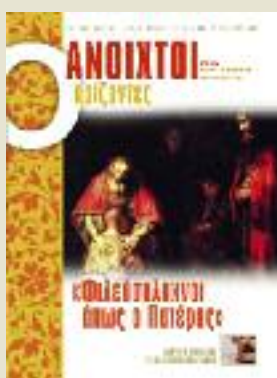
Δώρο Προσφέρετε μια συνδρομή σε γνωστό σας πρόσωπο.

Πληρωμή Συνδρομής
με κατάθεση
στον λογαριασμό
Τράπεζα Πειραιώς
5018-060093-100 ή
με ταχυδρομική επιταγή.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
 Εσωτερικού 20,00€
 Εξωτερικού 30,00€

ΟΝΟΜΑ
ΕΠΩΝΥΜΟ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΟΛΗ Τ.Κ.
ΤΗΛ.: E-MAIL

Συμπληρώστε το παρόν κουπόνι και στείλτε το, μαζί με την απόδειξη κατάθεσης, στη διεύθυνση:
Σμύρνης 27, 10439 Αθήνα ή στο fax 210 8835914 ή με e-mail: athensj@jesuites.com

**Ανανεώστε
τη συνδρομή σας**

Πληρωμή Συνδρομής
με κατάθεση
στον λογαριασμό
Τράπεζα Πειραιώς
5018-060093-100 ή
με ταχυδρομική επιταγή.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
 Εσωτερικού 20,00€
 Εξωτερικού 30,00€

ΟΝΟΜΑ
ΕΠΩΝΥΜΟ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΟΛΗ Τ.Κ.
ΤΗΛ.: E-MAIL

Συμπληρώστε το παρόν κουπόνι και στείλτε το, μαζί με την απόδειξη
κατάθεσης, στη διεύθυνση: Σμύρνης 27, 10439 Αθήνα
ή στο fax 210 8835914 ή με e-mail: athensj@jesuites.com

ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1091/9 ΚΕΜΠΑ

Οδός: Σμύρνης 27 - 10439 ΑΘΗΝΑ

Κωδικός: 1044

JESUIT REFUGEE SERVICE HELLAS

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ; Το Jesuit Refugee Service (JRS) είναι μια διεθνής Μη Κυβερνητική Οργάνωση της Καθολικής Εκκλησίας, με έδρα τη Ρώμη. Μόνιμο προσωπικό και ομάδες εθελοντών συνοδεύουν, υπηρετούν και υπερασπίζονται πρόσφυγες και μετανάστες που εξαναγκάστηκαν σε φυγή.

ΠΟΥ; Το JRS είναι παρόν σε περισσότερες από 50 χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, όπου ενεργεί ως JRS HELLAS, στην Αθήνα και τη Μυτιλήνη.

ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;

- Κέντρο Νέων "Pedro Arrupe": Ενισχυτική διδασκαλία. Από Δευτέρα ως Παρασκευή, 15.00-19.00.
- Ημερήσιο Κέντρο Υποδοχής: Δευτέρα με Παρασκευή, 10.00-17.00 (δωμάτια με μπάνιο)
- Διάθεση ρούχων και υποδημάτων
- Επισκέψεις και βοήθεια σε στρατόπεδα συγκέντρωσης προσφύγων.
- Ανθρωπιστική / κοινωνική βοήθεια στη Λέσβο.

ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ; Για τις πιο ευάλωτες οικογένειες με παιδιά, άνδρες και γυναίκες όλων των ηλικιών και εθνικοτήτων.

ΜΕ ΠΟΙΟΝ; Σε συνεργασία με την Caritas Hellas, τη Διεθνή Αμνηστία, ΜΚΟ και ελληνικές χριστιανικές οργανώσεις κοινωνικής πρόνοιας.

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΚΙ ΕΣΕΙΣ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ!

Επικοινωνήστε μαζί μας:

JRS ΕΛΛΑΔΑ

Σμύρνης 27, 10439 Αθήνα
2ος όροφος - Ώρες 09:00-15:00
(Μετρό: Σταθμός Λαρίσης)
Τηλ.: 210 8223827, εσωτ.: 141
e-mail: greece@jrs.net - URL: www.jrs.net

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΑΝΟΙΧΤΟΙ

ορίζοντες

ΤΕΥΧΟΣ 1097

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

Προτεινόμενη Τιμή: 5 ευρώ

«Φιλεύσπλαχνοι όπως ο Πατέρας»

ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ:
ΠΡΟΟΔΟΣ Ή ΟΠΙΣΘΟΔΡΟΜΗΣΗ;

